

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van het
MINISTERIE VAN OORLOG

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

W. den Toom, Commodore Kon. Luchtmacht
Ir. L. W. C. Adank, Kolonel van de Technische Staf
F. van Pelt, Majoor van de Generale Staf

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 182355 - Postgiro 44715
Abonnementsprijs f 3,- per kwartaal - Buitenland f 15,- per jaar - Losse nummers f 1,25
Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V. DEN HAAG

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 2

Redactioneel gedeelte

Van de redactie	2
De Basis bestaat 5 jaar	3
De bataljonsreserve in de aanval, door W. Oliemans, Kapitein der Infanterie	11
Luchtdoelartillerie op het gevechtveld blijft noodzakelijk (II), door W. A. Feitsma, Kolonel der Artillerie	14
Reservedelen, door F. A. L. Vogelpoel, Majoor van de Technische Dienst	20
Brandend vraagstuk voor de Koninklijke Landmacht binnenkort opgelost — Het Tank-Betonbanenplan „De Vlasakkers”, door E. J. C. van Hootegem, Kolonel van de Generale Staf	27
Het bombardement van Rotterdam, door H. C. Bajetto, Luitenant-Kolonel b.d.	31
Het geneeskundig peloton van het bataljon infanterie, door H. J. Bartelings, Luitenant-Kolonel Geneeskundige Troepen, S3, tevens plvc School Geneeskundige Dienst	36
Meningen van anderen	39
Antwoord op meningen van anderen	39
Nieuwe uitgaven	10, 13, 26, 30, 40

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van het
MINISTERIE VAN OORLOG

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

W. den Toom, Commodore Kon. Luchtmacht
Ir. L. W. C. Adank, Kolonel van de Technische Staf
F. van Pelt, Majoor van de Generale Staf

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 182355 - Postgiro 44715
Abonnementsprijs f 3,- per kwartaal - Buitenland f 15,- per jaar - Losse nummers f 1,25
Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V. DEN HAAG

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 2

Redactioneel gedeelte

Van de redactie	2
De Basis bestaat 5 jaar	3
De bataljonsreserve in de aanval, door W. Oliemans, Kapitein der Infanterie	11
Luchtdoelartillerie op het gevechtveld blijft noodzakelijk (II), door W. A. Feitsma, Kolonel der Artillerie	14
Reservedelen, door F. A. L. Vogelpoel, Majoor van de Technische Dienst	20
Brandend vraagstuk voor de Koninklijke Landmacht binnenkort opgelost — Het Tank-Betonbanenplan „De Vlasakkers”, door E. J. C. van Hootegem, Kolonel van de Generale Staf	27
Het bombardement van Rotterdam, door H. C. Bajetto, Luitenant-Kolonel b.d.	31
Het geneeskundig peloton van het bataljon infanterie, door H. J. Bartelings, Luitenant-Kolonel Geneeskundige Troepen, S3, tevens plvc School Geneeskundige Dienst	36
Meningen van anderen	39
Antwoord op meningen van anderen	39
Nieuwe uitgaven	10, 13, 26, 30, 40

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

LANDMACHTORDERS

De aandacht wordt gevestigd op:

LaO Nr 58149 (LuO Nr 58620) - handelende over: het voorschrift reizen en oefeningen in het buitenland en met name ten aanzien van enige wijzigingen in de bestaande reisvergoedingen en invoer valuta.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in de dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

LaO Nr 57166 O: Nadere aanwijzingen met betrekking tot het Beoordelingsvoorschrift kader landmacht.

LaO Nr 57172 O (LuO Nr 57628 O): Vaststelling van de gezagsgebieden van de Territoriale Bevelhebbers en de Territoriale Commandanten. (Hierin is tevens de omvang der garnizoenen opgenomen).

LaO Nr 55119 (LuO Nr 55119): Regeling vliegtocelage militairen.

Aanwijzingen voor medewerkers

Wij verzoeken U om Uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van Uw naam, adres en evt. gironummer.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oostindische inkt en op teken- en kalkeer-papier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden getekend, dat zij bij verkleining duidelijk

leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, worden verkleind tot ten hoogste 15 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOTO'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKELEN TEN ZEEERSTE, VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN.

De Basis bestaat vijf jaar 1)

VOORWOORD

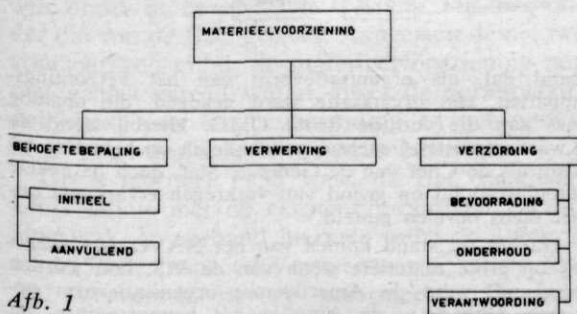
Het eerste lustrum van het logistieke apparaat en jongste onderdeel der Koninklijke Landmacht geeft gereede aanleiding zowel een blik in het verleden als in de toekomst te werpen.

Dit artikel geeft een indruk omtrent hetgeen door de gezamenlijke inspanning en energie van velen en ondanks zeer grote moeilijkheden werd bereikt, waarvoor op deze plaats onze grote waardering moge worden geuit. Doch tevens geeft het artikel te verstaan dat er nog veel zal moeten worden verricht.

Met een woord van opwekking om op de ingeslagen weg voort te gaan en met een beroep op begrip en verdere samenwerking, moge het ter lezing worden aanbevolen.

DE BASISCOMMANDANT
De Generaal-Majoor der Infanterie,
A. L. van den Berge.

Het doel van dit artikel is een korte schets te geven van de wordingsgeschiedenis en de ontwikkeling van de Basis en om tenslotte enige regels te wijden aan mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Een kritische beschouwing van de organisatievorm, die buiten het doel van dit overzicht zou vallen, is hierbij achterwege gelaten. Voor een goed begrip komt het gewenst voor een beknopt schematisch overzicht (afb. 1) te geven van de functies, die tezamen de materieelvoorziening vormen en die in meer uitgebreide vorm zijn vastgelegd in het VVS 2-1326. Bovendien zal in dit artikel de transportvoorziening ter sprake komen.

Taak van de Basiscommandant

In het kort kan de logistieke taak van de BaC, zowel in vredes- als in oorlogstijd, als volgt worden geformuleerd:

„De BaC is belast met de ontvangst, de opslag, de distributie, het beheer, het herstel en het vervoer van vrijwel alle voor de K.L. benodigde goederen, voor zover de aan de rechtstreeks onder de bevelen van de CGS tvs BLS gestelde autoriteiten en commandanten ter beschikking staande logistieke middelen daartoe niet toereikend zijn.”

1) In verband met het gewijzigde formaat van De Militaire Spectator en de omstandigheid dat daardoor de inhoud van de november- en decembernummers lang te voren moest worden bepaald, kon dit artikel eerst thans worden geplaatst. Dit geschiedde na overleg met de Basiscommandant.

In deze omschrijving zijn de elementen bevoorrading en onderhoud opgesloten en het is wellicht dienstig deze beide eerst in iets meer uitgebreide zin te behandelen.

De bevoorrading dan, omvat het engros bevoorraden van de LK-depots en territoriale verzorgingsorganen van de NTB, alsmede het in detail bevoorraden van onderdelen met een 2e echelonsverzorgingsorgaan van de Nationale Sector, met de artikelen, die niet door bedoelde verzorgingsorganen van de NTB worden gevoerd. Bovendien omvat de bevoorrading de ontvangst, de opslag en het beheer van de door de zorg van de DML verworven goederen, alsmede van die goederen die, voorzover hiervoor fondsen ter beschikking zijn gesteld, zelfstandig kunnen worden verworven. Tenslotte nog het afvoeren van overtollige goederen, die óf economisch onherstelbaar zijn óf uit de bewapening zijn genomen.

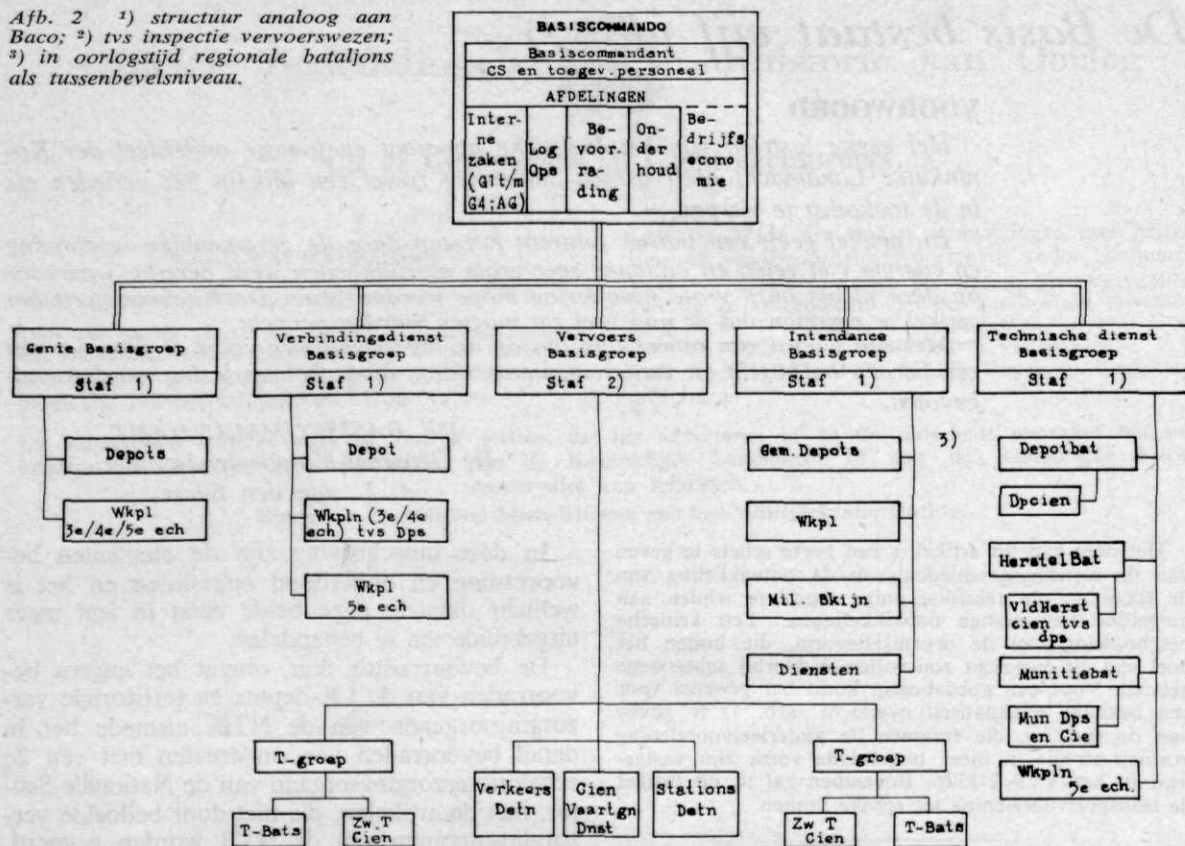
Het onderhoud omvat het basisonderhoud (5e ech) van al het daarvoor in aanmerking komende materieel van de K.L., alsmede het veldonderhoud (3e/4e ech) van de onderdelen van de Nationale Sector, waaronder begrepen de uitbesteding van onderhoudswerkzaamheden bij civiele bedrijven. Bovendien, in voorkomend geval, het overschot van het veldonderhoud van het LK.

Opgemerkt zij, dat de BaC met de bevoorrading en het onderhoud van de eigenlijke geneeskundige goederen en met de geneeskundige verzorging, hospitalisatie en evacuatie van zieken en gewonden, in vredetijd, voor het huidige nog geen bemoeienis heeft.

Basisorganisatie

Ter uitvoering van de hiervoor geschetste taak beschikt de BaC over een centraal geleid, doch geëcheloniseerd (trapsgewijze opgebouwd) en zoveel mogelijk gedecentraliseerd logistiek apparaat. Dit bestaat uit het Basiscommando, de Basisgroepen van de onderscheidene materiediensten (m.u.v. de Geneeskundige dienst) en de Vervoersbasisgroep.

Afb. 2 ¹⁾ structuur analoog aan Baco; ²⁾ tvs inspectie vervoerswezen; ³⁾ in oorlogstijd regionale bataljons als tussenbevelsniveau.

Het Basiscommando is een logistiek coördinerend staforgaan, waarin — behalve de Afdeling Interne Zaken met de Sectie G1 t/m G4 en de Sectie AG ten behoeve van de commandotaak van de BaC — de Afdelingen Logistieke Operaties, Bevoorrading, Onderhoud en Bedrijfseconomie zijn opgenomen.

De genoemde basisgroepen (Genie, Verbindingsdienst, Intendance en Technische dienst) zijn belast met de uitvoering van de logistieke werkzaamheden. Zij bestaan uit de Basisgroepsstaf, met een organisatievorm analoog aan die van het Basiscommando, en een aantal basisseenheden, georganiseerd in bataljons en/of compagnieën (depots, werkplaatsen en enkele hulpdiensten).

De Vervoersbasisgroep bestaat uit een staf, die tevens de Inspectie van het Vervoerswezen en twee Transportgroepen, elk bestaande uit een aantal transportbataljons en zware transportcompagnieën, omvat.

Bij deze bevelscheloningering is de groepering hoofdzakelijk functioneel, door bundeling van eenheden met een gelijkgerichte taak bv. bevoorradingsbataljon c.q. compagnie, herstelbataljon c.q. compagnie, munitiebataljon. In de Intendancebasisgroep zijn de, in oorlogstijd, te formeren bataljons gebaseerd op de locatie van de lagere intendance-organen.

Ter illustratie diene de bijgevoegde beknopte figuratieve samenstelling van de huidige Basis (afb. 2).

OPBOUW VAN DE BASISORGANISATIE

Structuur van het verzorgingsapparaat na W.O. II

Doordat de Engelsen, direct na W.O. II, grote steun verleenden bij de opbouw van de K.L., de Engelse organisatie werd overgenomen, en grote hoeveelheden Brits en Canadees materieel uit de hier te lande achtergelaten dumps werden overgenomen, lag het voor de

hand dat, als organisatievorm van het verzorgingsapparaat, een organisatie werd gekozen, die analoog was aan die van de Britse QMG. Hierbij stond de Kwartiermeester-Generaal aanvankelijk op hetzelfde niveau als de Chef van de Generale Staf, doch na enkele jaren werd hij op grond van verkregen ervaringen onder diens bevelen gesteld.

Na het tot stand komen van het NAVO-pact, waarbij op grote materiële steun van de V.S. kon worden gerekend, werd de Amerikaanse organisatievorm gekozen. Ook t.a.v. de Amerikaanse bevoorradings- en onderhoudssector; in het bijzonder met het oog op een snelle en eenvoudige procedure voor aanvragen van materieel. In de Amerikaanse logistieke organisatie zijn de „technical services” volledig verantwoordelijk voor de materieelvoorziening in hun sector. Deze organisatievorm werd bij de opheffing van de KMG op 1 oktober 1950 evenwel niet in zijn volle omvang overgenomen, aangezien de verantwoordelijkheid voor de verzorging werd gedeeld door de CGS en de DML. Hierbij werd de DML belast met de verwerving, het hogere echelonsonderhoud (in de Centrale Werkplaatsen en de hoofdwerkplaatsen) en het beheer van de basismagazijnen. De taak van de CGS omvatte in hoofdzaak de behoeftebepaling. De CGS kreeg, ter uitvoering hiervan, de beschikking over de Materieelinspecteurs. De Materieelinspecties, m.u.v. de TD, bestonden reeds in de vorm van Wapeninspecties en kregen nu derhalve tevens een logistieke taak toebedeeld.

Aan deze taakscheiding waren ernstige bezwaren verbonden. In het bijzonder doordat er geen duidelijke taakscheiding tussen CGS en DML werd geformuleerd en omdat op het meest kritieke moment van de mobilisatie de MF's de DML-bedrijven onder hun bevelen zouden krijgen, waarmee zij in vredetijd even-

wel geen enkele bemoeienis hadden. Bovendien werd in de DML-organisatie voortgegaan op basis van de procedure in de KMG-organisatie, bij de MI's werd daarentegen gestreefd naar toepassing van de Amerikaanse procedures. In de loop der jaren tekenden deze bezwaren zich steeds duidelijker af, hetgeen voor de Minister van Oorlog aanleiding was tot reorganisatie van het verzorgingssysteem van de K.L.

Reorganisatie

Deze reorganisatie was een uitvloeisel van de taakverschuiving op het hoogste niveau, waarbij de CGS werd belast met alle bevoorradings- en onderhoudswerkzaamheden binnen de K.L., alsmede enkele verzorgingsaspecten van K.M. en K.Lu.; de taak van de DML werd beperkt tot de verwerving.

Ter uitvoering van de aan de CGS opgedragen verzorgingstaak werd geleidelijk een basisorganisatie opgebouwd. Hiertoe werd op 1 november 1953 de kern van het Basiscommando opgericht en de BaC werd belast met de voorbereiding tot uitvoering van de ontworpen basisorganisatie. Op 15 april 1954 werd overgegaan tot de oprichting van de kernstaven van de Genie-, Vbddd-, Int- en TD BaGr, ter voorbereiding van de daadwerkelijke inwerkingstelling van de Basisorganisatie. Op 1 oktober 1954 werden alle werkplaatsen en basismagazijnen van de KL uit het bevelsresort van de DML en MI's getrokken en ten dele onder de bevelen van C-1 LK, ten dele onder die van de BaC gesteld. Aangezien de nieuwe voorschriften m.b.t. de materieelvoorziening nog niet geheel gereed waren, bleef de verantwoordelijkheid voor de bevoorrading en het onderhoud nog voorlopig bij de MI's berusten.

Op 8 februari 1955 werd de BaC daadwerkelijk belast met de eerder omschreven verzorgingstaak. In verband hiermee werd op 1 februari 1955 de Inspectie Vervoerswezen, tevens Staf 101 Vervoersbasisgroep geformeerd. De omschakeling, die uit de toepassing van het nieuwe voorschrift 1326 voortvloeide, kostte veel tijd. Bovendien kon het verzorgingsapparaat slechts na doorvoering van de vereiste decentralisatie in staat worden geacht de in oorlogstijd vereiste logistieke steun onder alle omstandigheden te verlenen. Aangezien de logistieke organen van 1 LK en NTB nog niet in voldoende mate waren ingesteld op de aan deze organen opgedragen verzorgingstaak, werd de Basis nog in aanzienlijke mate belast met de uitvoering van werkzaamheden, die in feite niet tot het ressort van de BaC behoorden.

UITBOUW VAN DE BASISORGANISATIE

De te verrichten werkzaamheden op het gebied van de commandovoering, de organisatie, de personeels- en materieelaangelegenheden, de bevoorrading, het onderhoud, de bedrijfseconomie en de mobilisatie- en oorlogsvoorbereidingen in alle materiële sectoren zijn zo-

danig omvangrijk gebleken, dat het stadium van consolidatie zelfs thans nog niet is bereikt.

De werkzaamheden, die op het Basiscommando en de Basisgroepstaven al sedert vijf jaren worden verricht, verschillen naar aard en omvang aanzienlijk van die, welke op deze niveaus bij een gedecentraliseerde uitvoering zouden passen. De oorzaken hiervan moeten worden gezocht in het ontbreken van min of meer volledig uitgewerkte procedures, van doelmatige organisaties zowel voor vredes- als voor oorlogstijd en van voldoende deskundig personeel voor het vervullen van sleutelfuncties op de verschillende niveaus. Hierdoor ontbreekt dikwijls een voldoende inzicht in de werkelijke behoeften, uitgedrukt in dan wel gebaseerd op verzorgingstotalen, verbruiksnormen, herstellerequenties, verwerkingscapaciteit, enz. De uit deze tekortkomingen voortvloeiende improvisatie, en de arbeid om tot het wegwerken daarvan te geraken, leiden tot een overbelasting van de staven, tot een inefficiënte leiding en uitvoering, stagnatie en soms tot blijvende achterstand, met als gevolg een niet geheel bevredigende verzorging van de K.L.

Organisatie

Oorspronkelijk zijn de organisaties van de Basis-eenheden in hoofdzaak op een theoretische grondslag gebaseerd geweest, waarbij een Amerikaanse TO & E in de regel als leidraad werd gebezigd. Deze TO & E houdt evenwel rekening met typisch Amerikaanse behoeften, werkmethoden en toestanden en is meer gebaseerd op de industriële produktie, vervoer over zee en korte opleidingstijd, dan op de thans zo zwaar wegende financiële factor. Bovendien is er een zekere „speelruimte” in open gehouden, aangezien het gebied waarin en de omstandigheden waaronder Amerikaanse eenheden moesten optreden steeds aan verandering onderhevig waren.

Daar de Basis uit een groot aantal heterogene elementen bestaat, waarbij de depots en werkplaatsen een belangrijke plaats innemen — terwijl verantwoordelijkheid wordt gedragen voor zeer kostbare voorraden en werkplaatsuitrustingen — is, van de oprichting van de Basisorganisatie af, één van de voornaamste zorgen geweest de werkwijzen binnen de organisatie zo doelmatig mogelijk te doen zijn. Als uitvloeisel van dit streven werd voor de werkplaatsen een meerjarig programma ontworpen, inhoudende het opstellen van een doelmatige organisatiestructuur op basis van erkende bedrijfseconomische beginselen en in het civiele bedrijfsleven verkregen praktische ervaring, het inrichten van een goed functionerend systeem van administratie en een kritische beoordeling van de prestaties van de werkplaatsen. Ook voor de depots geldt dit streven.

Thans is een plan in uitvoering om de opzet en uitvoering van de procedure met moderne communicatie-apparatuur en boekhoudmachines zodanig te mechaniseren, dat met zo min mogelijk personeel een snelle en accurate bevoorrading wordt verkregen. Elke vooruitgang op dit gebied leidt tot vermindering van de zogenaamde

dode voorraden en scheidt de mogelijkheid de investeringen in voorraden tot een minimum terug te brengen en de levertijden te bekorten.

Personeelsaangelegenheden

In alle materieelsectoren — zij het ook in geringere mate bij de Intendance — bestaan nog aanzienlijke tekorten aan leidinggevend militair en burgerbevoorradings- en onderhoudspersoneel. Aan de vóóropleiding op logistiek gebied van het militair- en burgerpersoneel ontbreekt nog veel. In vele gevallen ligt de kwaliteit van dit personeel ook niet hoog, zulks als uitvloeisel van de personeelsschaarste, ontstaan door de zuigkracht van de civiele bedrijven op de arbeidsmarkt in de achterliggende jaren van hoogconjunctuur.

In de aanvang kon vrijwel niet over personele gegevens worden beschikt, waardoor de inpassing van het burgerpersoneel in de juiste functies niet stelselmatig kon geschieden. Een verdere opleiding tegen de achtergrond van vooropleiding en capaciteiten was niet mogelijk. Voorstellen met betrekking tot bevordering, verplaatsing en beloning konden niet stelselmatig worden behandeld. Daarom zijn stappen ondernomen om hierin verbetering te brengen door het opstellen van uniforme taakomschrijvingen van het personeel, alsmede door het instellen van een bepaalde personeelsrapportage ter bevordering van een evenwichtige verhouding tussen de verschillende categorieën personeel in een bedrijf. Bovendien werd ook aan de opleiding van het leidinggevend personeel grote aandacht besteed en bepaalde particuliere adviesbureaus werden ingeschakeld voor het verzorgen van deze — in het bijzonder op de praktijk gerichte — opleidingen. Eerst in de laatste jaren werd, in het kader van het loonbeleid van de regering, in de Basisonderdelen — voorschans beperkt tot de categorie loongroepen — overgegaan tot werkclassificatie-onderzoeken op basis van de genormaliseerde methode van werkclassificatie. Deze onderzoeken resulteren uiteindelijk in de inpassing van de werknemers in de vastgestelde loongroepen. Tevens werd overgegaan tot de invoering van prestatiebeloning, waarbij het tarifieringsstelsel wordt toegepast voor die bedrijven, die zich daartoe lenen (werkplaatsen). Voor de overige installaties en diensten geldt het systeem van „merit rating”.

Materielaangelegenheden

De interne logistieke verzorging van de Basisonderdelen ondervond moeilijkheden, doordat de oorlogs-uitrustingsstaten voor het merendeel niet meer voldeden aan gewijzigde inzichten; bovendien dienen de nieuw te ontwerpen OUS'n uiteraard aan te sluiten op de door de CGS goedgekeurde oorlogsorganisaties, die echter voor het grootste deel nog niet waren vastgesteld. Deze moeilijkheden werden nog vergroot door de prioriteit, die aan de — in het kader van de A-oorlogvoering — te reorganiseren onderdelen van het LK inzake het behandelen van de nieuwe OUS'n werd verleend. Als gevolg hiervan moest in de Basis worden volstaan met „als klasse IV geautoriseerd” materieel, dat boven de bestaande, verouderde OUS'n nodig is voor de uitvoering van de huidige vredestaak, terwijl daarnaast materieel aanwezig is, dat in feite niet nodig is of minder bruikbaar wordt geacht. Aan het beheer van al dit Kl. IV-materieel is bovendien een aanzienlijk bijzonder administratieve en registratieve werkzaamheden verbonden.

Een snelle behandeling van de nieuwe OUS'n c.q. OUS-overzichten is daarom van het hoogste belang.

Bevoorrading

De voorbereiding tot en de daadwerkelijke

uitvoering van het nieuwe verzorgingssysteem, waarbij van een gecentraliseerd systeem op een geëchelonneerd systeem werd overgeschakeld, heeft geleid tot een verhoogde activiteit, die evenwel, in het bijzonder in de aanvang, een sterk vertragende invloed op de bevoorrading had.

Deze omschakeling resulteerde in het ontwerpen van overgangsbepalingen, administratieve procedures, richtlijnen inzake de bevoorradings-techniek, de structurele bouw van organisaties van de bevoorradingsorganen, richtlijnen m.b.t. het opstellen van verzorgingstotalen en verstrekkingsnormen, richtlijnen ter vaststelling van maximum- en minimum-voorraden, alsmede het treffen van voorbereidingen om te komen tot een centrale voorraadbeheersing per materieelsector. Bovendien moesten de ontvangsten van het MDAP- en NAVO-materieel worden geregeld en geadmistreerd, alsmede de behoeften worden bewaakt, die voor de instandhouding van het daarvoor in aanmerking komende MDAP-materieel bij de MAAG worden ingediend. Deze activiteiten werden evenwel in het bijzonder belemmerd door het niet beschikken over voldoende deskundig en ervaren bevoorradingspersoneel. Voorts door het ontbreken van Nederlandse SNL's en overeenkomstige schalen, door het niet afgestemd zijn op de Nederlandse omstandigheden van de aanwezige SNL's, door het ontbreken van de juiste verzorgingstotalen en verbruiks-ervaringscijfers en door de min of meer chaotische toestand op het gebied van de codificatie. Het was daarom niet mogelijk het bevoorradingsbeleid op juiste gegevens te baseren. Als gevolg hiervan ontstonden de zogenaamde dode voorraden. Bovendien werkte het ontbreken van een voldoende aantal magazijnen en van uniforme technische installaties voor de opslag van goederen belemmerend. De samenstelling van de uitrusting van de K.L. uit Engels, Canadees en Amerikaans materieel, die vele moeilijkheden opleverde t.a.v. equivalentstelling, had tot gevolg, dat voorraden uitrustingsstukken en reservedelen vaak onnodig groot werden gehouden. Hoewel in de bevoorradingssector op velerlei gebied nog verdere sanering noodzakelijk is, zijn er in de afgelopen jaren toch aanzienlijke vorderingen gemaakt, waaronder de doorvoering van de voor de basisdepots vastgestelde structuur, de aanzienlijke verbetering op het gebied van de opslag van goederen, zomede de opbouw van de besteladministraties en de geleidelijke opbouw van de centrale voorraadbeheersing. Daarbij komen nog, de, nog in het beginstadium verkerende, sanering op het gebied van de codificatie, alsmede de vorderingen op het gebied van de mechanische voorraadadministratie. De zogenaamde Kleine Commissievergaderingen en Klantenvergaderingen hebben in deze een goede samenwerking bevorderd.

Onderhoud

De activiteiten in de onderhoudssector omvatten alle handelingen (inspectie, beproeving, classificatie, modificatie, herstelling en revisie), nodig om de uitrusting en voorraden in gebruiksvaardige staat te houden of te brengen. Goed onderhoud verlengt de levensduur, verhoogt de bruikbaarheid en vermindert de behoefte aan nieuw materieel. Hieruit volgt onmiddellijk de nauwe relatie met bevoorrading, aangezien de herstelling en revisie van uitrustingsstukken voor deze een belangrijke bron vormen.

Om tot een meer doelmatige wijze van onderhoud te geraken, werden maatregelen van algemene aard getroffen, waaronder het voorschrijven van een algemene structuur van de werkplaatsen met aanpassing van de organisatie, de trapsgewijze invoering van een uniforme rapportage en financiële bedrijfsadministratie en de invoering van een centrale reparatie-registratie voor bepaald materieel. Hierdoor kan geleidelijk een inzicht worden verkregen in veel voorkomende gebreken van bepaalde typen uitrustingsstukken en er kunnen gegevens worden verzameld voor het voeren van een juist aanschaffings- en vervangingsbeleid. Bovendien verdient de verbetering van accommodatie, uitrusting en vakbekwaamheid de aandacht, alsmede de uitgifte van jaarlijkse lijnrevisieprogramma's, waardoor het materieel tijdig (afhankelijk van de revisiecyclus) kan worden gereviseerd. Gestreefd wordt naar een benutten van de optimale capaciteit van de herstelrichtingen, teneinde de investeringsverliezen zo gering mogelijk te doen zijn, een zo gunstig mogelijke verhouding tussen de verschillende categorieën personeel te bewerkstelligen en de uitbestedingen zo beperkt mogelijk te houden. Een voortdurende zorg baart de noodzaak tot verbetering van de personeelsbezetting in kwalitatieve en kwantitatieve zin, waarbij vooral het gelimiteerde personeelsplafond sterk belemmerend werkt.

De werkzaamheden m.b.t. de verhoging van de onderhoudscapaciteit vinden gestadig voortgang en vele mogelijkheden tot verbetering zullen nog worden gerealiseerd. Aanzienlijke vorderingen zijn reeds geboekt op het terrein van de doorvoering van de vastgestelde werkplaatsstructuur, in het verkrijgen van meer exacte gegevens, waardoor onder meer de revisieprogramma's, de werkvoorbereiding en de uitbestedingswerkzaamheden aan kwaliteit hebben gewonnen, alsmede in de vereenvoudiging van de administratieve procedure en technische controle in de uitbestedingssector. Bovendien is een aantal herstelrichtingen ondergebracht in nieuwe gebouwen, die voldoen aan de eisen van een modern bedrijf. Daarnaast is een verbetering van de accommodatie van te handhaven gebouwen bewerkstelligd.

Afb. 3 Vervoer te water
... naar Vlieland ...

Vervoerssector

Het uit de verzorgingstaak van de BaC voortvloeiende element van vervoer beperkt zich tot het voorzien in vervoerssteun aan de rechtstreeks onder de bevelen van de CGS, tevens BLS, gestelde autoriteiten en commandanten. Daarnaast worden echter nog andere vervoeren verzorgd, waaronder dat van personeel en materieel, ressorterende onder het MvO en het MvM, interservicevervoeren, vervoeren bij te houden oefeningen, vervoer van personeel en goederen over land, over zee (afb. 3) en door de lucht. Hierbij wordt zowel van militaire transportmiddelen (wegtransport en binnenvaarteenheden) gebruik gemaakt als van civiele transportmiddelen (rail, weg, water, lucht), het laatste in geval militaire transportmiddelen niet toereikend zijn of om economische redenen niet worden gebruikt.

Om tot een zo efficiënt mogelijk gebruik van deze transportmiddelen te komen, worden alle transportaanvragen gericht aan de Vervoers Basisgroep. Hierdoor kan de vervoersleiding, waaronder te verstaan het coördineren van de vervoeren en het vaststellen op welke wijze het vervoer zal worden uitgevoerd, centraal worden uitgeoefend. Het vervoer van personeel en materieel, ressorterende onder het MvO en het MvM, alsmede het vervoer van geallieerde strijdkrachten is zeer gedifferentieerd. Onder deze vervoeren vallen immers het weekend-vervoer van verlofgangers (gem. 110.000 militairen per spoor), de vervoeren voor oefeningen in binnen- en buitenland, de periodieke vervoeren voor opkomst voor eerste oefening en vertrek met klein verlof, de vervoeren bij herhalingsoefeningen, de vervoeren bij fillerverlof, de vervoeren van geallieerde

strijdkrachten, de vervoeren van burgers, meestal scholieren, voor een bezoek aan legeronderdelen en instellingen (voorlichting), alsmede de vervoeren van MAP-goederen, uit het buitenland naar Nederland.

Uiteraard dient reeds in vreedetijd een grondige voorbereiding van de mobilisatievervoeren en -verkeersregelingen plaats te vinden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de *opbouwvervoeren*, waaronder te verstaan het vervoer van taktische voorraden, waarvan de uitvoering door bepaalde omstandigheden niet in vreedetijd kan plaats vinden en de *instandhoudingsvervoeren*, nodig voor de dagelijkse bevoorrading van de onderdelen. Aangezien de aard en omvang van de opbouwvervoeren reeds in vreedetijd volledig bekend zijn, kan de benodigde vervoerssteun tevoren worden aangevraagd, zodat automatische uitvoering op een bepaald moment kan geschieden. Zulks in tegenstelling tot de instandhoudingsvervoeren, waar factoren van operationele aard als de hoeveelheid en soort benodigde goederen, het gewenste tijdstip en de plaats van aflevering een belangrijke rol spelen.

Niettemin zijn thans bruikbare gegevens bekend over de omvang van de te verwachten goederenstroom en derhalve over de hoeveelheid in te zetten transportmiddelen, benodigd voor de gemiddelde instandhoudingsvervoeren. In verband met het betrekkelijk geringe aantal direct beschikbare transportmiddelen is een gedegen voorbereiding noodzakelijk. Hierbij moge worden gewezen op het vitale belang van het op elkaar afstemmen van de punten van aflevering en ontvangst.

Ook in de vervoerssector zijn aanzienlijke vorderingen gemaakt. Toen in 1955 de Vervoers Basisgroep werd opgericht, kon immers nog niet van een vervoersprocedure als zodanig worden gesproken. Iedere autoriteit kon rechtstreeks vervoerssteun aanvragen, die zo goed mogelijk werd verleend. Van een doelmatig werkend bedrijf was evenwel nog geen sprake, omdat een overkoepelend orgaan, dat coördinerend en leidinggevend kon optreden, aan de organisatie ontbrak.

Na instelling hiervan en na het verzamelen van vervoersbehoefte-ramingen kon het plan-nende element beter naar voren komen, niet alleen bij de vervoerssector zelf, doch tevens bij hen, die goederen aanboden of ontvingen. Hierdoor ontstond tevens een zekere rust in de werkzaamheden. Thans worden alle vervoersaanvragen door toedoen van enkele selecterende autoriteiten, centraal bij de Vervoers Basisgroep ingediend, waardoor de zo noodzakelijke coördinatie en planning is mogelijk gemaakt. Aldus werd een vredesvervoersprocedure ontwikkeld, waarvan het bestaansrecht in de praktijk kon worden bewezen. Van belang is, dat de daarbij

benodigde formulieren eveneens bij de oorlogsvervoersprocedure kunnen worden gebruikt, waardoor een soepele overschakeling van vredesnaar oorlogsprocedure wordt bevorderd. Niet alleen het militaire vervoer, doch ook de vorderingen, die in de civiele sector worden bereikt, zijn een voortdurende bron van studie met de bedoeling om alle toepassingen die reeds bestaansrecht hebben verworven, in het militaire vervoerswezen ingang te doen vinden.

Bedrijfseconomische sector

De verscheidenheid, in de logistieke taak van de BaC opgesloten, brengt met zich mee, dat de Basis uit een groot aantal heterogene elementen bestaat, waarbij — zoals reeds eerder vermeld — de depots en werkplaatsen een belangrijke plaats innemen. Aangezien de noodzaak tot goede leiding voor deze inrichtingen evenzeer geldt als voor burgerinstellingen, werd in de organisatie van het Basiscommando een afdeling bedrijfseconomie opgenomen, evenals bij de basisgroepsstaven en 5e echelons werkplaatsen. In de organisaties van de depots en overige werkplaatsen werden functies opgenomen, waarvoor een bedrijfseconomische scholing vereist is. Bovendien werden enkele particuliere organisatiebureaus aangezocht om het leiding gevend personeel praktisch in bedrijfseconomische zin nader te instrueren. Het werkterrein van de bedrijfseconomie is dermate uitgebreid, dat van de aanvang af een keuze diende te worden gemaakt uit de veelheid van vraagstukken. Achtereenvolgens zullen enkele problemen in beschouwing worden genomen.

Bij de organisatiestructuur werd uitgegaan van de algemeen geldende bedrijfseconomische beginselen en voorts werd aansluiting gezocht bij hetgeen in het bedrijfsleven op grond van praktische ervaring als doelmatig wordt aangemerkt. Uiteraard rekening houdende met het — uiteindelijk doorslaggevende — militaire aspect. Gestreefd werd naar een rationele opzet van de, in de werkplaatsen voorkomende, afdelingen productievoorbereiding (c.q. bedrijfsbureaus) en bedrijfseconomie (c.q. -administratie). Het doel daarvan was te komen tot een doelmatige bedrijfsvoering, waarbij de administratie een hulpmiddel is tot verhoging van de efficiency van het bedrijf en waarbij de ingevoerde methoden en procedures in beginsel niet verschilden van die, toegepast in het bedrijfsleven.

Met betrekking tot de administratieve organisaties van de depots kan worden gesteld, dat het hier in hoofdzaak werkzaamheden betreft, verbonden aan de invoering van de mechanisatie van de voorraadadministraties, waarbij de met de hand bewerkte administraties omgevormd worden tot mechanisch gevoerde financiële voorraad-

administraties. Hiermee samenhangend vindt de inrichting plaats van de zogenaamde „(her)bevoorradingsadministraties”, die ervoor moeten zorgen dat de juiste artikelen tot de juiste hoeveelheden op de juiste tijd aanwezig zijn, zodat de bevoorrading ongestoord kan verlopen (aanvullende behoeftebepalingen).

Jaarlijks terugkerende werkzaamheden zijn die, verbonden aan het opstellen van de begrotingsbijdragen, alsmede de bestemming en de wijze van besteding van begrotingsgeld. Voorzover behoefte bestond aan administratieve regelingen op het gebied van zelfstandige kredieten, aanschaffingen, contracten en bestelorders, kwamen deze regelingen tot stand. Zij worden naar behoefte uitgebreid of nader aangepast.

Het houden van efficiency-onderzoeken op elk terrein is in deze sector uiteraard een belangrijke taak. Dit kan bijvoorbeeld gaan over organisaties, procedures en werkmethoden. In verscheidene gevallen kon, door het uitvoeren van aanbevolen maatregelen, verbetering in werkwijze en besparing van uitgaven worden bereikt.

Op het gebied van beperking in de rapportages zijn — veelal in overleg met betrokken hogere en neveninstanties — aanzienlijke vorderingen gemaakt, zodat het aantal geleidelijk aan sterk is beperkt.

Uit het vorenstaande blijkt, dat het stimuleren van de efficiency-gedachte bij de Basis krachtig is aangepakt en ontwikkeld. Hoewel reeds concrete resultaten zijn geboekt, eist deze indoctrinatie veel tijd en voortdurende activiteit, alvorens tot in alle geledingen gesproken kan worden van de aanwezigheid van een juiste bedrijfsvoering en een goed „kostenbesef”. In dit verband moge nog nadrukkelijk worden gewezen op de omstandigheid, dat de militaire eisen in het kader van de oorlogsvoorbereiding steeds in het oog moeten worden gehouden en altijd moeten prevaleren, zo nodig onder aanvaarding van een minder doelmatige werkwijze in bedrijfseconomische zin in vreedstijd.

TOEKOMSTBEELD

Basisstructuur

In verband met de huidige opvattingen over de moderne oorlogvoering en de vorderingen in het verdedigingssysteem van west-Europa, alsmede de invoering van de mechanische administratie- en berichtgevingssystemen, wordt thans bestudeerd welke bevelsstructuur in de Basis het meest doelmatig zal zijn. Hierbij dienen de algemene beginselen, waarop elk logistiek systeem in oorlogstijd moet zijn gebaseerd, uiteraard als grondslag.

Deze studie zal omvangrijk en gecompliceerd zijn. Vele deskundigen op logistiek gebied zullen erbij moeten worden ingeschakeld.

In algemene zin kan worden gesteld, dat de gedachten uitgaan naar een regionale bevelsstructuur, in tegenstelling tot de thans in de Basis bestaande indeling naar materieelsectoren.

Beginselen

De beginselen, waarop elk logistiek systeem moet zijn gebaseerd, zijn de volgende:

- de commandant is te allen tijde verantwoordelijk voor de verzorging van zijn onderdeel en voor die van de tot zijn bevelsressort behorende onderdelen;
- in oorlogstijd en in vreedstijd dient een gelijke procedure te worden gevolgd, waarbij de oorlogsprocedure bepalend is, zodat bij overgang van de vredes- naar de oorlogsverzorging alle verzorgingsinrichtingen onmiddellijk in staat zijn hun volledige verzorgingstaak uit te voeren;
- alle logistieke activiteiten dienen te worden gedecentraliseerd; er moet een tactische spreiding bestaan van goederenopslag, administratie, uitgifte-organisatie en onderhoudsfaciliteiten, zodat in oorlogstijd in geval van kalamiteiten de verzorging toch voortgang kan vinden;
- met het oog op eenvoud en flexibiliteit dient een zo eenvoudig mogelijk werkzaam systeem met duidelijke en scherp afgebakende bevelslijnen te worden gevolgd, met een snelle en soepele aanpassingsmogelijkheid aan steeds wijzigende omstandigheden. Duplicering van werkzaamheden moet worden voorkomen;
- korte besteltijden;
- zo kort mogelijke transportlijnen;
- een zo min mogelijk kwetsbaar en meervoudig communicatiesysteem.

Basisonderdelen op het laagste niveau

Het staat wel vast, dat — welke bevelsstructuur voor de Basis ook moge worden gekozen — de structuur van de basisonderdelen op het laagste niveau (i.c. de depots, werkplaatsen, dienstverlenende onderdelen en transportorganen) hiervan weinig of geen invloed zullen ondervinden. met uitzondering van de wijzigingen op het gebied van de mechanische administratie en berichtgeving. Door deze omstandigheden wordt het accent in de Basis gelegd op de verdere sanering van deze basisonderdelen, met name op de doorvoering van de organisatiestructuur, de verbetering van de bedrijfsvoering, de voltooiing van de fysieke spreiding van de voorraden, de afstoting van de overtollige voorraden, de ontwikkeling van de centrale voorraadbeheersing, de verhoging van de produktiviteit en de verhoging van de kwaliteit van het personeel.

SLOT

Uit het vorenstaande moge worden geconcludeerd, dat in de voorafgaande jaren, ondanks

vele belemmerende factoren, onmiskenbaar een aanzienlijke vooruitgang op velerlei gebied is geboekt. De opbouw van een — in het bijzonder in oorlogstijd — goed functionerend logistiek apparaat is evenwel nog niet geheel voltooid.

Gezien evenwel de gebleken en de steeds snel-

lere vooruitgang kan de verdere ontwikkeling met vertrouwen tegemoet worden gezien, mits de te verwachten reorganisatie niet al te stagnerend zal werken. Een gedegen voorbereiding en een fasering in de uitvoering kunnen echter in hoge mate tot een goed resultaat bijdragen.

Nieuwe uitgaven

UMAN, door Hans Steets, serie „Die Wehrmacht im Kampf“, Band 4, 125 blz. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: DM 8,80.

Het boek „Uman“ van Hans Steets moge interessant zijn voor een Duitser, die de daar gevoerde gevechten meemaakte, voor een buitenstaander is het niet veel meer dan een vrij moeilijk leesbaar gevechtsbericht. Als zodanig valt het ongunstig op in de serie „Die Wehrmacht im Kampf“, waarvan de overige werken het na slaan zeker wel waard zijn. „Uman“ behandelt de omsingelingslag in de buurt van de Russische stad van die naam, aan het begin van de oorlog met Rusland. Daar werden 25 Russische divisies door een Duitse legergroep omsingeld en vernietigd.

v. H.

GBIRGSJAEGER IN DER NOGAISCHEN STEPPE, door Hans Steets, serie „Die Wehrmacht im Kampf“, Band 8. 140 blz. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: DM 9,80.

Hans Steets geeft de ontwikkeling van de omsingelingslag bij Tsjernogowka aan de zee van Asof, in welke slag 2 Russische legers werden vernietigd. Het boek geeft een zeer levendige en goed leesbare beschrijving van de overtocht over de rivier de Dnjepr door het 11e Duitse Leger. Het beschrijft de bruggenbouw, het uitbreken uit het gevormde bruggenhoofd en de snelle opmars door de steppen naar Timoschewka, waar een Russische tegenaanval van twee legers de flank in gevaar bracht. Inzet van een korps bergtroepen, dat reeds op weg was naar de Krim bracht uitkomst. De aanval van von Kleist in de rug van de Russen bracht de beslissing.

De auteur geeft in heldere taal details van de onderneming en schildert bijzonder goed de moeilijkheden van de leiding, die in wezen daarin bestonden dat aan twee opdrachten tegelijk moest worden voldaan, namelijk de opmars in oostelijke richting en de verovering van de Krim.

Het boek wordt ten zeerste aanbevolen.

v. H.

GBIRGSJAEGER ZWISCHEN DNJEPR UND DON, door Hans Steets, serie „Die Wehrmacht im Kampf“, Band 15, 159 blz., 19 kaarten. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: 10,50.

Steets behandelt de opmars naar Stalino en het doordringen in deszelfs industriegebied. Voorts het drama van Rostow en de verdediging aan de Mius.

Hij sluit aan op de omsingelingslag van het 49e legerkorps aan de Zee van Azof, welke eenheid samenwerkte met het eerste pantsrleger, waarvan zij de noordflank dekte. Het einde van de operatie voerde tot dramatische hoogtepunten; na een goed begin bleef zij in de modder steken omdat met een te geringe kracht aan troepen was begonnen. Rostow werd bij de derde aanval genomen, maar moest daarna weer aan de tegenstander worden gelaten, die nieuwe troepen kon aanvoeren. De auteur nam persoonlijk aan deze acties deel en bestudering van zijn werk wordt ten zeerste aanbevolen.

v. H.

PARTISANENKRIEG, door Valdis Redelis, serie „Die Wehrmacht im Kampf“, Band 17, 152 blz., geïll. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: DM 10,50.

Valdis Redelis, officier van het voormalige Letlandse leger en gedurende de tweede wereldoorlog bestrijder van Russische partizanen in dat land vertelt ons van het ontstaan en de bestrijding van de Russische verzetsbeweging in het middengedeelte van het oostfront gedurende de jaren 1941 tot 1943. Hij wijst erop, dat deze partizanenstrijd, lang voor het uitbreken van die oorlog, door Rusland was voorbereid en voor het eerst met een bepaald operatiedoel voor ogen werd gevoerd. Schrijver is van oordeel, dat een dergelijke partizanenkrijg in elke toekomstige oorlog moet worden verwacht en dat men zich, zowel offensief als defensief er op moet voorbereiden door het vormen van, speciaal hierop getrainde, onderdelen. De psychologische aspecten, die in een dergelijke „kleine oorlog“ een grote rol spelen, maken het noodzakelijk dat men lang tevoren mentaal erop is ingesteld.

De lezing van dit boek wordt, vooral in verband met de toekomstige tegenstander, dringend aanbevolen.

v. H.

Digitale rekentechniek voor vuurleidingsproblemen

De auteur van bovengenoemd artikel, opgenomen in *De Militaire Spectator*, 1958, nr 11, deelt ons mee, dat in de deling op blz. 627 een vergissing is gemaakt. De eerste regel van deze deling moet 2 plaatsen naar rechts worden verschoven.

Red.

De bataljonsreserve in de aanval

door W. OLIEMANS, Kapitein der Infanterie

De reserve moet in beginsel worden gebruikt voor het uitbuiten van een bepaald succes op plaatsen waar de vijandelijke weerstand afneemt, in plaats van te worden ingezet op plaatsen waar de vijand hardnekkig weerstand biedt. VR 7-200

Groepering voor de aanval

De bataljonscommandant van een infanteriebataljon, die opdracht krijgt een bepaald doel te nemen, zal de troepenaanvoeringsprocedure volgen. Hij zal dus eerst zijn opdracht bestuderen, een kaartstudie maken, de toestand snel beoordelen en dan komen tot zijn voorlopig plan. In dit voorlopig plan kan hij, ten aanzien van de uit te voeren manoeuvre voorlopig vaststellen op welke wijze hij zijn tirailleurcompagnieën denkt te gebruiken. Veelal zullen één, twee of drie compagnieën vóór worden ingezet. Zelden zullen alle tirailleurcompagnieën vóór worden geplaatst.

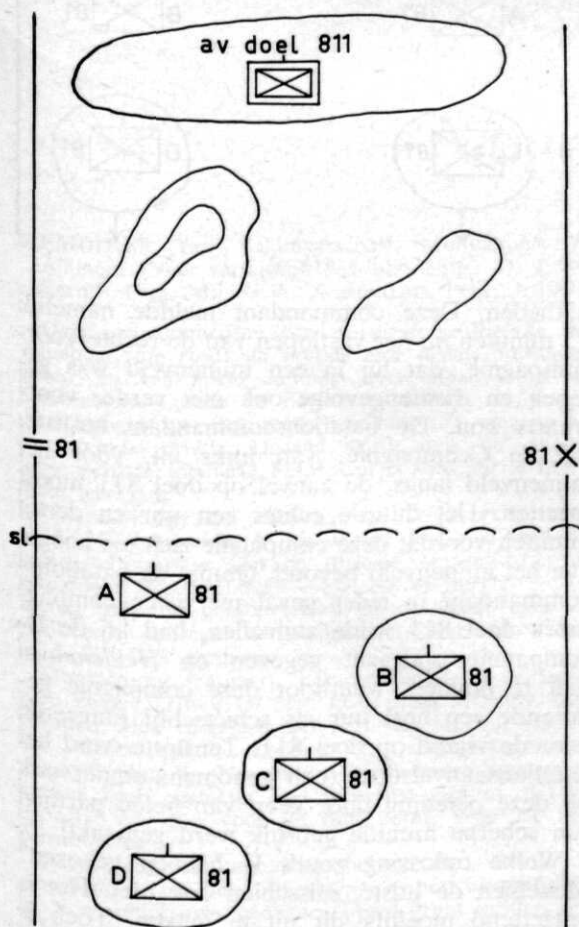
Het zal genoegzaam bekend zijn onder welke omstandigheden één, twee of drie manoeuvrelementen vóór worden ingezet. De bekende

factoren vijand en terrein spelen een belangrijke rol. Ook hier kan dus geen beslissing worden genomen, zonder een deugdelijke terreinverkenning door de bataljonscommandant. Evenmin kan de bataljonscommandant het advies ontberen van zijn S2, die hem immers, onder meer, gegevens moet verstrekken omtrent de meest geschikte naderingsweg naar het doel.

Maar al te vaak wordt de groepering gekozen „twee voor, twee achter” en dan nog zonder dat een bepaald zwaartepunt wordt gelegd! Dit leggen van een zwaartepunt — de hoofdaanval dus — geldt zeker ook voor een bataljon. Er is toch immers geen terrein denkbaar, waar geen bepaald zwaartepunt zou zijn te leggen, al was het alleen maar op grond van een goede terreinstudie. Een bataljonsvak, dat mogelijk een breedte kan hebben van 1500 m, zal altijd in een bepaald gedeelte van het vak gunstiger naderingsmogelijkheden bieden of tactisch meer belangrijke gebieden hebben, dan in een ander gedeelte van dat vak. Het hangt dan verder dus, onder meer, af van de gegevens en inlichtingen, die over de vijand zijn verkregen, welke groepering zal worden gekozen. En het zal helemaal niet vreemd zijn, wanneer een bataljon aanvankelijk met één compagnie vóór aanvalt. Wij kunnen toch niet aannemen, dat wij *altijd* over zoveel gegevens zullen beschikken, dat wij van huis uit twee compagnieën in voorste lijn kunnen inzetten. Bij veel oefeningen, die gehouden worden gaat men echter, blijkens de opzet ervan, wel van deze gedachte uit.

Nemen wij als eerste voorbeeld de in afb. 1 aangegeven situatie. De bataljonscommandant heeft besloten aanvankelijk met één compagnie vóór aan te vallen, waarbij hij het zwaartepunt in verband met de naderingsmogelijkheden naar het doel, in het linker gedeelte van het vak wil leggen. De mogelijke groepering van het bataljon kan dan zijn zoals aangegeven in afb. 1. Waarom?

Van de vijand zijn in deze situatie zeer weinig gegevens bekend. De vakbreedte van 900 m laat nauwelijks een optreden met twee compagnieën vóór toe. Wel voorziet de bataljonscommandant, dat het aanvalsdoel 811 door twee compagnieën zal moeten worden genomen. Vandaar de plaatsing van de Bcompagnie in het rechter gedeelte. De beide overige compagnieën

Afb. 1

zijn zodanig geplaatst, dat zij een eventueel succes in het linkergedeelte van het vak kunnen uitbuiten.

Mogelijk vraagt men zich af hoever de reservecompagnieën wel achter de voorcompagnie zijn geplaatst. Het antwoord is dan: op een zodanige afstand, dat zij binnen de kortst mogelijke tijd kunnen worden ingezet in dat gedeelte van het vak, waar succes wordt verwacht. Omdat met onze huidige middelen het inzetten van de reserve op bataljonsniveau te voet zal moeten gebeuren, kan deze afstand niet te groot zijn.

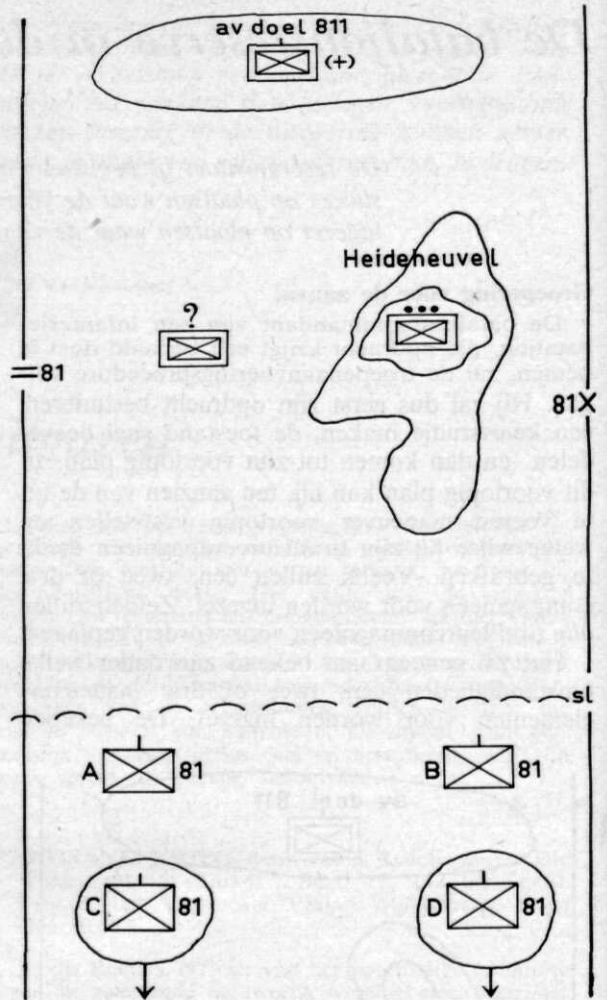
De noodzakelijke eis van verspreiding in verband met het gevaar van A-wapens, geldt weliswaar ook voor bataljons, maar alleen in zoverre, dat de inzet van het *gehele* bataljon ter bereiking van een aanvalsdoel mogelijk moet blijven binnen een tijd, waarin nog succes kan worden verwacht. Het zal dus noodzakelijk zijn, dat de bataljonscommandant zijn reservecompagnieën *voortdurend* opdrachten geeft, om te verplaatsen, zodra de aanval is ingezet.

Gebruik van de bataljonsreserve

Aan de hand van een voorbeeld moge ik aantonen, dat het van wezenlijk belang is, dat van de aanvang af — bij de voorbereiding van de operatie dus — de reserve op de juiste wijze wordt gegroepeerd. Een commandant maakt tenslotte zijn beoordeling van de toestand en het is op grond van *deze* beoordeling, dat hij zijn aanvalsplan vaststelt.

Bij de aanval zoals deze is voorgesteld in afb. 2 is voldoende tijd beschikbaar om de aanval voor te bereiden. Aanvalsdoel 811 domineert het terrein tot aan de startlijn. Het taktisch belangrijk gebied ligt in het rechtergedeelte van het vak. De breedte van het vak is 1200 m. De afstand van startlijn tot doel is 1400 m. De bataljonscommandant groepeerde zijn bataljon zoals aangegeven, waarbij de beide reservecompagnieën zich op ± 1500 m achter de voorcompagnieën bevinden. Het gebied, waar de vijandelijke eenheid van onbekende sterkte en het versterkte vijandelijk tirailleurpeloton zich ophouden, zijn door de bataljonscommandant als doelen voor de beide voorcompagnieën aangewezen. Een half uur nadat de aanval is ingezet bericht commandant rechttervoorcompagnie, dat hij zijn reservepeloton heeft ingezet, maar desondanks niet verder kan oprukken. De bataljonscommandant geeft nu opdracht aan de Dcompagnie om van rechts uit de aanval op *Heideheuvel* in te zetten. Het duurt enige tijd voordat deze aanval op gang komt, maar drie kwartier later meldt Commandant-Dcompagnie, dat hij *Heideheuvel* heeft genomen en gereed is om de aanval voort te zetten.

Ondertussen had de Acompagnie ook moei-

Afb. 2

lijkheden. Deze commandant meldde namelijk 15 minuten *na* het vastlopen van de rechttervoorcompagnie, dat hij in een mijnenveld was gelopen en dientengevolge ook niet verder voorwaarts kon. De bataljonscommandant besliste, dat de Ccompagnie, van links uit, vóór het mijnenveld langs, de aanval op doel 811 moest inzetten. Het duurde echter een uur en dertig minuten voordat deze compagnie zich ter hoogte van het mijnenveld bevond. Omdat de bataljonscommandant in ieder geval met twee compagnieën doel 811 wilde aanvallen, had hij de Dcompagnie opdracht gegeven op *Heideheuvel* halt te houden, waardoor deze compagnie gedurende een heel uur als schietschijf fungeerde voor de vijand op doel 811. Tenslotte werd het bataljonsaanvalsdoel toch genomen, omdat ook bij deze oefening door geen van beide partijen van scherpe munitie gebruik werd gemaakt!

Welke oplossing zoudt U hebben gekozen? Misschien de juiste, misschien ook niet. Het is ontzettend moeilijk dit uit te maken. Toch is mogelijk een aantal punten aan te wijzen, dat tot

een goede oplossing zou hebben kunnen leiden:
 — van het leggen van een zwaartepunt door juiste plaatsing van de reserve was geen sprake;
 — de Ccompagnie had in deze situatie in ieder geval centraal in het vak moeten zijn opgesteld;
 — tijdens de aanval hadden bevelen moeten worden gegeven voor tijdige verplaatsing van de beide reservecompagnieën in het rechtergedeelte van het vak;
 — het succes van de Dcompagnie, die goed werd ingezet, had dan kunnen worden uitgebuit door een aanval van de *beide* reservecompagnieën op doel 811;
 — de voorwaartse beweging, die nu noodgedwongen werd gestopt door de druppelsgewijze inzet van de reserve, zou dan zijn gehandhaafd.

Samenvatting

1. Een goede beoordeling toestand door de commandant is de basis voor de groepering van de reserve.
2. De eis van verspreiding mag niet ertoe leiden, dat de reservecompagnie(ën) niet snel genoeg kan (kunnen) worden ingezet.
3. Men dient zich te realiseren dat, wanneer een

bataljon met drie of minder compagnieën vóór aanvalt, het resterend deel van het bataljon de reserve vormt, die waar mogelijk als één geheel moet worden ingezet.

4. *Aan de reserve kunnen verschillende taken worden opgedragen, maar de belangrijkste is toch wel die, waarbij de reserve wordt bestemd om het door de commandant verwachte succes uit te buiten.*

5. *Wanneer de reserve wordt ingezet, dient in de partiële bevelen tenminste te worden aangegeven:*

- een aanvalsdoel;
- een aanvalsrichting;
- de startlijn;
- zo mogelijk de uitgangsstelling;
- de routes naar deze uitgangsstelling;
- zo mogelijk het tijdstip van inzetten van de aanval;
- de aard en hoeveelheid van de door het bataljon en andere eenheden te geven vuursteun.

6. *Bij inzet van de reserve dienen ook alle andere eenheden van het bataljon omtrent de komende actie te worden ingelicht.*

Nieuwe uitgave

MEMOIRES van Veldmaarschalk Montgomery of Alamein (Ned. vertaling), 555 blz. Uitg.: H. J. W. Becht's Uitg. Mij. N.V., Amsterdam. Prijs: f 19,75.

Deze gedenkschriften van de grote geallieerde bevelhebber, die reeds de nodige stof deden opwaaien, geven, na een korte aanloop over diens jeugd en belevenissen tijdens de oorlog 1914-1918, de krijgsverrichtingen van de tweede wereldoorlog, waarop hij zijn stempel drukte. Daarna wordt ook de naoorlogse periode uitvoerig besproken en ook zij is uitermate leerzaam.

Uiteraard ligt het deel dat de krijgsverrichtingen 1939-1945 behandelt, in de eerste plaats binnen de belangstellingssfeer van de officier, waarbij dan de gemiddelde Nederlander — officier of burger — ten zeerste zal zijn geïnteresseerd in de delen over de geallieerde strategie benoorden de Seine en vooral in de slag om Arnhem.

Montgomery bespaart het geallieerde opperbevel geen enkele kritiek en men heeft hem hierover aangevallen. Men vergete echter niet, dat hij zijn mening ten aanzien van de, volgens hem verkeerde, tactiek na de landing in Normandië nooit onder stoelen of banken heeft gestoken. Het is beslist niet zo, dat hij er eerst nu mee voor de dag komt, ergo na zijn pensionering.

Reeds lang was algemeen bekend dat, terwijl de Amerikanen na het uitbreken uit het bruggehoofd in Normandië over een zeer breed front wilden oprukken — hetgeen ook is geschied — Montgomery meer was geporteerd voor een uitbreken via een vrij

smalle corridor naar de Roer en daarna zo snel mogelijk naar Berlijn, teneinde de Duitse hoofdstad vóór de Russen te bereiken.

Het is overigens aan gereede twijfel onderhevig of dit laatste optreden de oorlog veel sneller zou hebben beëindigd, zoals de veldmaarschalk beweert. Ook bij Arnhem rukte men via een smalle corridor op. Na het mislukken van de pogingen om Arnhem te ontzetten heeft het echter nog lang geduurd voordat men weer met de nodige snelheid kon oprukken. Niets is zo onzeker als voorspellingen omtrent de afloop van veldslagen, die nooit zijn geleverd!

Mongomery spaart in zijn Memoires ook zichzelf niet. Voor het mislukken van de slag om Arnhem neemt hij zelf een belangrijk deel van de schuld op zich.

Zijn gedenkschriften hebben te veel facetten om in een enkele, simpele boekbespreking te behandelen. Wij hebben daarom onze krijgsgeschiedkundige medewerker, de Luitenant-Kolonel b.d. van het KNIL H. C. Bajetto verzocht er zijn licht in een uitgebreider beschouwing over te laten schijnen, hetgeen deze heeft toegezegd.

Wij mogen deze korte, inleidende bespreking beëindigen met vast te stellen, dat men er goed aan doet dit boekwerk aandachtig te lezen en zich daarbij voor ogen te houden, dat de periode, waarover de Veldmaarschalk spreekt, nog niet is afgelopen. Men zou met diens ervaring nog wel eens voordeel kunnen opdoen, mocht het onverhoopt tot een derde wereldoorlog komen!

v. H.

Luchtdoelartillerie

op het gevechtsveld blijft noodzakelijk (II)

door W. A. FEITSMA, Kolonel der Artillerie.

Beveiliging

Ingevolge het gestelde in het voorschrift „Gevechtshandleiding” is iedere commandant verantwoordelijk voor de *beveiliging* van zijn eenheid. Met betrekking tot acties uit de lucht houden de te nemen maatregelen in:

- beveiliging tegen vijandelijke luchtverkenning;
- beveiliging tegen vijandelijke luchtaanvallen;
- beveiliging tegen luchtlandingsacties.

M.a.w. elke commandant dient maatregelen te treffen ter beveiliging van zijn „luchtflank” om te voorkomen, dat de vijand uit de lucht invloed uitoefent op het grondgevecht.

Om dit te kunnen doen moet hij over bepaalde middelen beschikken. Deze kunnen zijn:

- luchtdoelmitrailleurs;
- licht luchtdoelartillerie geschut;
- mb en zw luchtdoelartillerie geschut;
- mb en zw luchtdoelartillerie geschut, geschikt voor het verschieten van raketten („gun assisted rockets”);
- geleide projectielen;
- raketten;
- vliegtuigen.

Afhankelijk van de taak, de grootte en de mogelijkheden van de eenheid dienen hierbij bepaalde luchtverdedigingsmiddelen te zijn ingedeeld.

Middelen

Achtereenvolgens zullen nu de bovengenoemde middelen aan een korte beschouwing worden onderworpen, waarbij de nadruk zal worden gelegd op het vermogen en het niveau waarop zij zijn, of zouden moeten worden ingedeeld.

Luchtdoelmitrailleur

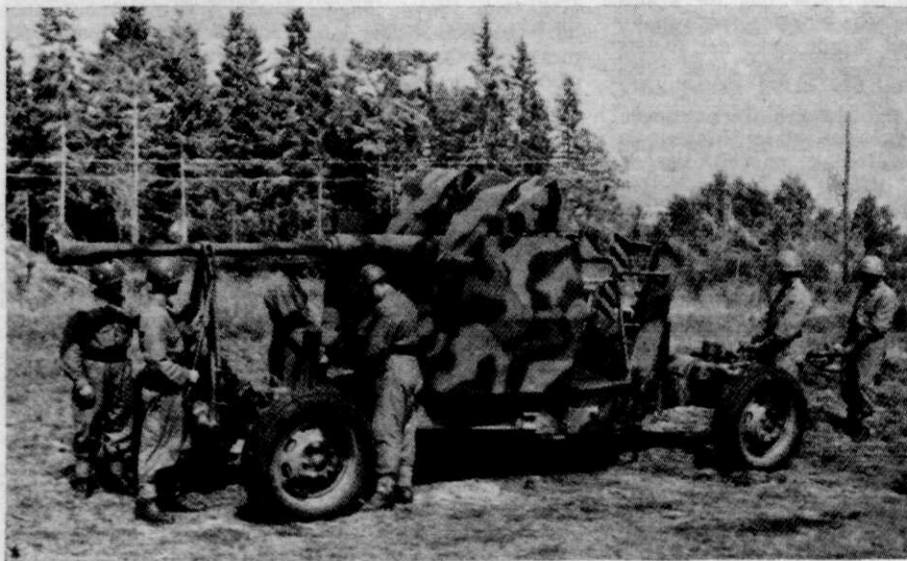
Dit wapen dient te zijn ingedeeld bij alle wapens en diensten en wordt niet door luchtdoelartilleristen bediend. Het is het zg. „all arms-weapon”. Het heeft een tweeledig gebruik nl.:

- a. tegen aanvallen op de grond;
- b. tegen aanvallen uit de lucht.

Het kan ook tijdens verplaatsingen, d.w.z. van rijdende voertuigen af, worden gebruikt.

Tegen luchtdoelen heeft dit wapen een beperkte uitwerking (tot 1000 m op helikopters, lichte vliegtuigen en gevechtsvliegtuigen, die de eenheid zelf aanvallen). Het is hoofdzakelijk een moreelwapen, zowel voor de eigen eenheid als tegen de vijand in de lucht. Dit moreelseffect is evenwel bijzonder belangrijk en mag beslist niet worden onderschat.

Tegen gronddoelen is dit wapen bijzonder effectief (tot 1000 m op licht gepantserde voertuigen en ongedekte troepen).

De nieuwe vuurmond 40 l 70 tl, die in vele NAVO-landen (waaronder Nederland) wordt ingevoerd ter uiteindelijke vervanging van de 40 l 60. De vuursnelheid is 240 schoten per minuut (2 maal zo hoog als van de 40 l 60). Door de elektrische affuit is het mogelijk deze vuurmond met rader te richten en te bedienen door middel van een stuurknuppel. De hoeksnelheden zijn zeer hoog.

Licht luchtdoelartilleriegeschut

Dit geschut moet worden onderverdeeld in twee typen

- a. Gemechaniseerd geschut, één of meer lopen, met beperkte richtmiddelen; bereik 3000 m tot een hoogte van 2000 m.
- b. Getrokken geschut, ondergebracht met één of meer stukken in een peloton of batterij met afzonderlijke radar en vuurleiding; bereik 4000 m tot een hoogte van 3000 m.

Het *gemechaniseerde* geschut is speciaal bestemd ter beveiliging van troepeneenheden, wapenopstellingen e.d., waarbij vooral mobiliteit en terreinvaardigheid een vereiste is. Dit geschut komt in het bijzonder in aanmerking voor indeling bij gevechtsgroepen in divisieverband. De richtmiddelen zijn eenvoudig uitgevoerd (servo-vizier, radar waarschuwing-visueel vuur) ten gevolge waarvan de juistheid van het vuur tegen luchtdoelen in hoge mate afhankelijk is van de nauwkeurigheid waarmee de richters de richtmiddelen bedienen. Voorts is het zeer geschikt voor de inzet tegen gronddoelen, waarop met directe richting kan worden gevuurd.

Het *getrokken* geschut, met radar vuurleiding, geeft nauwkeurige vuuruitkomsten, doch is minder geschikt om het beweeglijk gevecht in een divisie/gevechtsgroep te volgen, zulks ten gevolge van de geringere mobiliteit dan die van het gemechaniseerde geschut én doordat bij stelling nemen tijd nodig is om de radar en vuur-

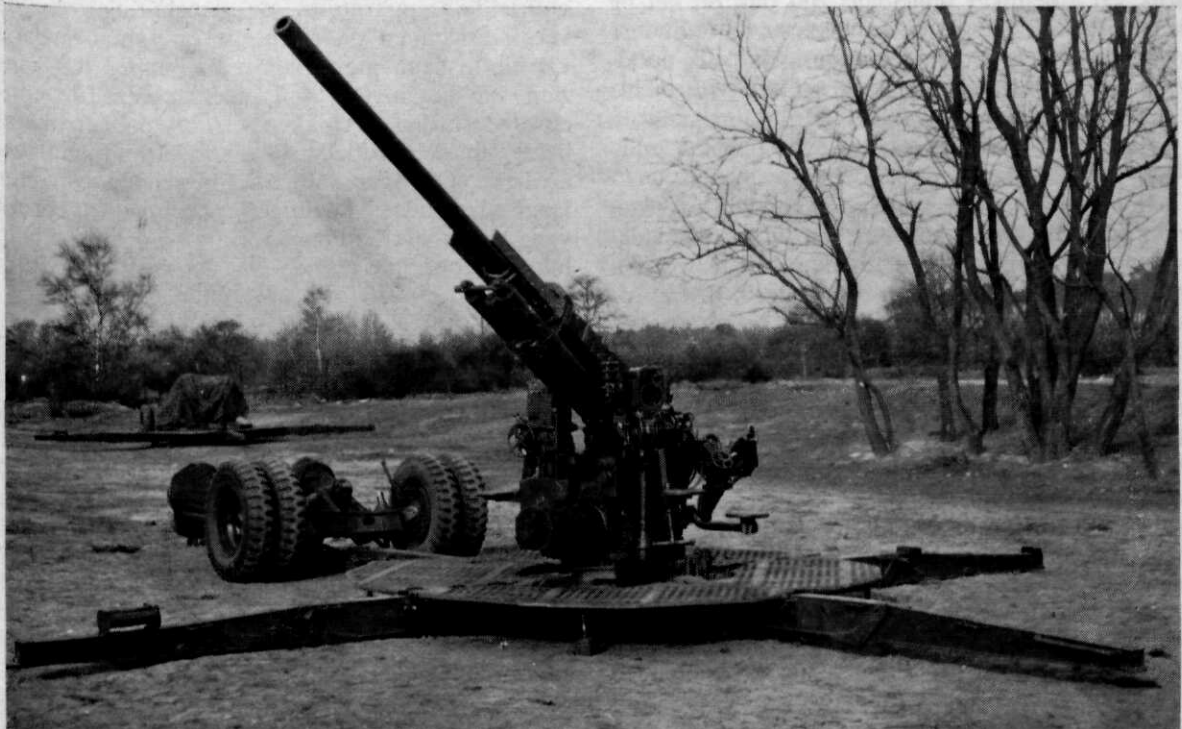
leidingstoestellen te oriënteren en synchroniseren. Dit geschut is dan ook meer geschikt voor de beveiliging van statische objecten (bv. bruggen en defilé's), logistieke inrichtingen, vliegvelden, enz. Het komt dientengevolge hoofdzakelijk in aanmerking voor indeling in legerkorps en hoger verband, voor verdediging van het étappengebied en het achterland. Organieke indeling bij een divisie / gevechtsgroep dient dan ook te worden ontraden, hoewel het kan voorkomen dat ter beveiliging van speciale objecten (bv. bruggen en defilé's) een incidentele onder bevelstelling is gewenst, hetgeen dan waarschijnlijk hoofdzakelijk in de verdediging zal kunnen voorkomen. Inzet tegen gronddoelen, ten behoeve van de nabijverdediging, is mogelijk.

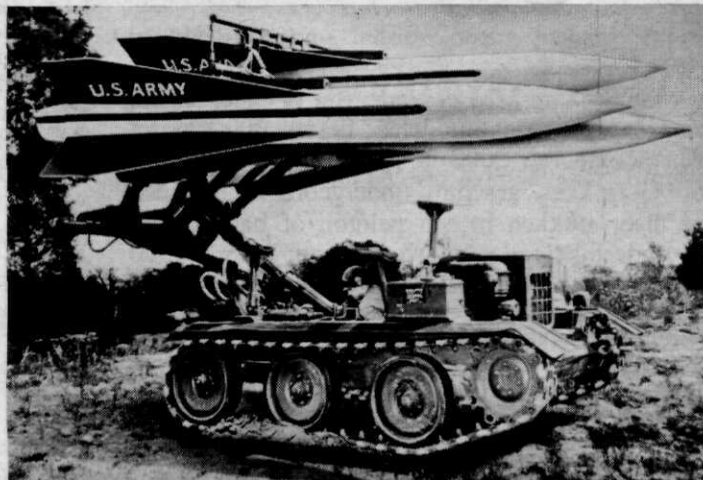
Middelbaar en zwaar luchtdoelartilleriegeschut

Ten aanzien van de indeling van dit geschut, dat *brisantgranaten* verschieft, gelden dezelfde motieven als hierboven voor de getrokken lichte luchtdoelartillerie zijn vermeld. De „skysweeper”, die tot dit type dient te worden gerekend, maakt hierop echter een uitzondering. Hoewel de skysweeper enigszins minder mobiel en terreinvaardig is dan de gemechaniseerde lichte luchtdoelartillerie, is hij zeer goed indeelbaar bij eenheden als divisie en gevechtsgroep, aangezien hij in staat is het beweeglijke gevecht te volgen.

Het middelbaar en zwaar luchtdoelgeschut kan nauwkeurig gericht vuur op luchtdoelen afgeven tot op een hoogte van 20.000 voet en de nabij-

Vuurmond 90 mm tegen luchtdoelen.

De "Hawk", een lichter type geleid projectiel van de U.S. Army; links: op mobiele, rechts: op terreinvaardige lanceerinrichting.

heidsbuis verhoogt de trefzekerheid. De grote dracht (19.000 m) en de hoge Vo maken dit geschut goed bruikbaar tegen gronddoelen, waarbij zowel directe als indirecte richting kunnen worden toegepast; inzet als veldartillerie is derhalve mogelijk.

Het middelbaar en zwaar luchtdoelgeschut, dat *raketten* verschieft, heeft voor wat betreft de in-deelbaarheid en mobiliteit dezelfde eigenschappen als het geschut dat brisantgranaten verschieft. De dracht is groter, doch de nauwkeurigheid geringer o.m. door de grotere spreiding in de voortstuwing van het projectiel. Het logistieke vraagstuk zal moeilijker oplosbaar zijn dan bij het bg verschiepende geschut, aangezien de mindere nauwkeurigheid een hoger munitieverbruik noodzakelijk maakt teneinde een grotere vuurdichtheid te verkrijgen.

Raketten

In verband met de grote spreiding zijn raketten niet geschikt voor het afgeven van juistheidsvuur. Hun toepassing dient dan ook te worden gezocht in het leggen van „barrages”, d.w.z. afsluitingsvuren, afgegeven op een te voren berekend punt in de baan van het doel.

Ook hier doet zich m.b.t. de munitieaanvoer een logistiek probleem van de eerste orde voor, zodat indeling op lager niveau dan het legerkorps zeer onwaarschijnlijk is. Voorts is de onveilige ruimte van de springende raket ten gevolge van de grote explosieve lading zo groot, dat toepassing tegen doelen op geringe hoogte ernstige gevaren voor eigen troepen met zich brengt, een probleem dat zich overigens bij vrijwel alle lua wapens voordoet en dat van bijzonder belang wordt bij het gebruik van raketten en ook van geleide projectielen tegen zeer laagvliegende vliegtuigen.

Geleide projectielen

Aangezien het gebruik van geleide projectielen gebonden is aan een radar-vuurleidingsapparaat van aanmerkelijke omvang en dientengevolge aan een uitgebreid verbindingsnet in de batterij, wordt de mobiliteit bepaald door deze laatste apparatuur. De lanceerinrichtingen van de lichtere typen, bv. de *Hawk*, zijn zowel mobiel als terreinvaardig, doch vanaf het moment van in stelling komen dient te worden gerekend op ca. 20 à 30 minuten voor de vuuropening kan plaats hebben. Deze tijd is hoofdzakelijk benodigd voor het in stelling brengen van de radar-vuurleidingsapparaat, de aansluiting van de verbindingen en de oriëntatie en synchronisatie van de instrumenten. Hierdoor kunnen ten aanzien van het niveau van indeling dezelfde conclusies worden getrokken als bij de getrokken lichte en de middelbare en zware luchtdoelartillerie. Overigens blijft het bestrijden van zeer laag vliegende vliegtuigen bij het gebruik van radar-vuurleiding, zowel voor de lichte lua als voor het geleide projectiel een moeilijk probleem.

De radarbeperkingen („clutter”) dwingen ons — wil een vroegtijdige „pick-up” gewaarborgd zijn — de radartoestellen op een dominerend punt in het terrein op te stellen. Zijn deze punten niet „natuurlijk” aanwezig, dan zal hierin moeten worden voorzien door kunstmatige middelen, bv. een toren, waarop het radartoestel kan worden geplaatst. Uit de aard der zaak benadeelt zulk een noodzakelijke maatregel de snelheid waarmee het vuur kan worden geopend. In vlak terrein, waar veel „schermen” aanwezig zijn, zal hiermee terdege rekening moeten worden gehouden en het zal veelal problemen met zich brengen.

Ook logistiek heeft dit wapen grotere problemen dan de conventionele lua, die evenwel opgelost zullen moeten worden omdat de ingebruikneming van de geleide wapens, gedeeltelijk ter vervanging en gedeeltelijk ter aanvulling van de orthodoxe lua, een gebiedende eis is voor het voeren van een goede luchtverdediging.

Sommige geleide wapens zijn evenals de huidige lua, al of niet beperkt, inzetbaar als veldartillerie.

Volledigheidshalve:

Vliegtuigen

Slechts gevechtsvliegtuigen (jagers en jabo's) komen in aanmerking voor beveiliging van de luchtflank.

Met het oog op de luchtverdediging en het bevechten van het luchtoverwicht dienen deze middelen, waarvan altijd slechts een beperkt aantal beschikbaar zal zijn, voor een economische inzet op zo hoog mogelijk niveau te worden „gepooled”. De waarde van vliegtuigen bij de verdediging van fronteenheden is beperkt. In feite komt het hierop neer, dat de divisie niet op steun van vliegtuigen kan rekenen, ja zelfs dat deze steun vaak niet mogelijk zal zijn.

Vijandelijke dreiging

Teneinde te kunnen concluderen over welke

middelen dient te worden beschikt om de eigen troepen te vrijwaren tegen de vijandelijke inwerking vanuit de lucht of, om het met andere woorden te zeggen, de beveiliging van de „luchtflank”, volgt thans een korte opsomming van de mogelijkheden van de vijand.

Deze mogelijkheden zijn:

a. *vliegtuigen:*

- bommenwerpers;
- transportvliegtuigen (luchtlandingsacties, infiltraties);
- jachtvliegtuigen;
- jagerbommenwerpers;
- zware verkenningsvliegtuigen;
- lichte verkenningsvliegtuigen (bemand en/of onbemand);
- nachtjagers;

b. *raketten en geleide projectielen*

Achtereenvolgens volgt thans een korte beschouwing over deze middelen en/of hun bestrijding.

Vliegtuigen

Bommenwerpers

Aangezien bommenwerpers op grote hoogte vliegen, kunnen zij slechts door geleide projectielen, mb en zw luageschut en luchtverdedigingsjagers worden bestreden. Bestrijding van bommenwerpers ligt dan ook buiten de taak en mogelijkheden van de divisie/ggr, doch zal dienen te geschieden door lk of hoger niveau.

Transportvliegtuigen

Transportvliegtuigen kunnen o.m. worden ingezet voor luchtlandingsacties. Worden deze acties uitgevoerd in een divisiegebied of het daarachter gelegen terrein, dan wordt op lage hoogte boven het operatiegebied gevlogen. Lichte lua vormt een zeer ernstige belemmering voor het met succes kunnen uitvoeren van deze luchtlandingen (vliegtuigen en droppings zijn buitengewoon kwetsbaar); vandaar dat een dergelijke actie altijd wordt voorafgegaan door een neutraliseren van de lt lua. Als een luchtlanding niet rustig kan verlopen, is deze gedoemd tot mislukken ten gevolge van verspreid neerkomen en daardoor grotere verliezen aan personen terwijl ernstige schade aan het materieel wordt toegebracht (zie 1940). Hier werkt de lt lua dus zeer preventief. Deze preventieve functie van de lt lua dient overigens bij *alle* acties niet uit het oog te worden verloren. Zonder lt lua is elk vijandelijk optreden uit de lucht veel eenvoudiger en

De English Electric "Thunderbird", grond-luchtprojectiel voor middelbare dracht van de Engelse Lua.

de vijand wordt bij wijze van spreken aange-trokken. Een grote hoeveelheid lt lua schrikt de vijand af en belemmert ernstig zijn vrijheid van handelen.

Jachtvliegtuigen en jagerbommenwerpers

Deze vliegtuigen kunnen tegen een divisie slechts met succes optreden indien zij niet al te snel en laag over de fronttroepen vliegen. Zij worden dientengevolge doorgaans laat ontdekt en eigen vliegtuigen zullen dan ook vaak ten gevolge van te late waarschuwing niet bij machte zijn de verdediging te voeren. Ook het inzetten van geleide projectielen zal hier moeilijkheden ontmoeten in verband met de radar-pick up. Het meest afdoende middel is dan ook de lichte lucht-doelartillerie, die in staat is met directe richting te vuren. De lt lua kan echter niet het gehele gebied bewaken en daarom moeten alle wapens en diensten over eigen afweermiddelen, het zg. all-arms weapon, een licht, handelbaar en eenvoudig wapen, beschikken. De aanwezigheid van lt lua en het all-arms weapon zal van zeer veel invloed kunnen zijn op de vijandelijke beslissing om al of niet tot „strafing-attack” over te gaan.

Zware verkenningsvliegtuigen

Verkenningen met zware vliegtuigen worden op grote hoogte uitgevoerd en bestrijding van deze vliegtuigen dient derhalve te geschieden met jachtvliegtuigen, geleide projectielen en mb/zw luchtdoelartillerie. Er dient rekening mee te worden gehouden dat met deze vliegtuigen op zeer grote hoogte foto's gemaakt kunnen worden waarop de allerkleinste eenheden onder dekkin-gen zijn waar te nemen.

Lichte verkenningsvliegtuigen

Verkenningen, uitgevoerd met deze vliegtuigen — die zowel bemand als onbemand kunnen zijn, geven de vijand op betrekkelijk korte termijn de meest waardevolle inlichtingen. Zij zijn dus onmisbaar in het beweeglijke gevecht. Over het algemeen vliegen zij langzaam en op geringe hoogte. Kunnen deze vliegtuigen veilig op hun basis terugkeren dan zullen zij, zeker in de A-oorlogvoering een ernstige bedreiging vormen en hun waarde is dan ook toegenomen. De afweer zal nopen tot het gebruik van kleine, zeer wendbare en daardoor moeilijk trefbare onbemande vliegtuigen. Het is dan ook uitermate belangrijk dat zij *niet* op hun basis terugkeren, want geschiedt dit wel, dan zullen alle troepen moeten worden verplaatst en een wijziging van het operatieplan kan daarvan het gevolg zijn. Het is van het allergrootste belang dat bij de nadering van dit soort vliegtuigen alle troepen in dekking gaan, doch de lt lua dient al haar krachten in te spannen om deze vliegtuigen neer te schieten. Slaagt

zij hierin niet dan zal de lt lua zich eveneens onmiddellijk moeten verplaatsen, hetgeen *uitsluitend* mogelijk is met de lt lua; de mb en zw lua zij te log om snel van stelling te veranderen en daarna weer direct tot vuren gereed te zijn. Indien tijdens verplaatsingen vijandelijke verkenningen worden uitgevoerd zullen deze verken-ningsvliegtuigen alleen door de organiek inge-deelde middelen kunnen worden bestreden, voor zover deze in staat zijn gedurende de beweging het vuur te openen.

Nachtjagers

Nachtjagers kunnen des nachts niet op zeer lage hoogte worden ingezet. Aangezien lt lua zonder radar-vuurleiding des nachts „blind” is, kan bestrijding uitsluitend geschieden door met radar-vuurleiding uitgeruste lt lua. Bij de vijan-delijke inzet van nachtjagers gedurende de dag-uren geldt hetgeen onder jachtvliegtuigen is ver-meld.

Raketten en geleide projectielen

Tegen door de vijand gebruikte raketten en geleide projectielen zijn nog geen afweermid-delen operationeel inzetbaar. Wel wordt geëxperi-menteerd met de anti-missile missile, doch zo lang dit middel het proefstadium nog niet heeft doorlopen, is het enig bruikbare afweermiddel een sterke concentratie van lua-vuur. Uit de aard der zaak zal bestrijding van vijandelijke raketten en geleide projectielen het best kunnen geschie-den door het aanvallen van de lanceerinrichtin-gen, doch dit is een taak die buiten het bestek van de divisie valt.

Preventief zijn tegen raketten en geleide pro-jectielen goede camouflage, dekking en het voorkomen van luchtverkenning de beste midde-len.

De grote dracht van deze wapens vereist nl. een nauwkeurige plaatsbepaling van het doel, mede gezien het feit dat de spreiding vermoedelijk groter is dan die van de conventionele artille-rie.

Hier staat tegenover dat de hoeveelheid explo-sief aanzienlijk groter is dan die van het artille-rieprojectiel, dat derhalve per explosie een gro-ter gebied wordt bestreken en dat dus aan de nauwkeurigheid van de plaatsbepaling van het doel in het doelgebied minder hoge eisen be-hoeven te worden gesteld.

Taak van de luchtdoelartillerie

Thans in grote lijnen een opsomming van de voornaamste taken van de luchtdoelartillerie bij de verschillende belangrijkste gevechtshandelin-gen, die eveneens van invloed zijn op de toebe-deling van de middelen op de verschillende ni-veaus.

Aanval

Ondersteuning van de hoofdaanval; het lucht-overwicht helpen handhaven; beveiliging van de uitgangstelling; defilé's.

De gehele divisie (ggrn) is in beweging en vormt voortdurend doelen voor het vijandelijk gebruik van taktische atoomwapens. *Aanvalstroepen zijn zeer kwetsbaar!*

Verdediging

1e fase: de gereedstelling; troepeneenheden tijdens verplaatsing en gereedstelling; defilé's in hoofdaanvoerwegen; logistieke inrichtingen.

2e fase: de beveiligende troepen en artilleriestellingen.

3e fase (beveiligende troepen zijn teruggenomen): steunpunten; defilé's, die t.b.v. de 4e fase (tegenaantal) intact moeten blijven; artillerie; verkenningstroepen die tussen de steunpunten patrouilleren;

4e fase (tegenaantal): beveiliging van de troepen die de tegenaantal uitvoeren.

Terugtocht en achterwaartse verplaatsing

Beveiliging van de overgangen in de terugtochtlijnen, welke laatste in principe natuurlijke hindernissen zijn. De overgangen dienen tot het laatste toe te worden gevrijwaard van vijandelijke inwerking van de lucht uit. Tevens dienen overgangen in meer achterwaarts gelegen lijnen reeds in het luchtverdedigingsstelsel te worden opgenomen. Bestrijding van vijandelijke verkenning is in deze fase eveneens van uitermate groot belang teneinde de eigen vrijheid van handelen zoveel mogelijk te waarborgen.

Rivierovergang

Gereedstelling van materieel en troepen; na de eerste overgang de bouw en het overzetten van vloten; de brugslag; het bruggenhoofd.

Luchtartillerie blijft noodzakelijk

Gezien in het licht van het voorgaande — hetgeen geenszins aanspraak maakt op volledigheid, slechts de belangrijkste punten zijn dan ook gememoreerd — en ervan uitgaande, dat de kenmerken van de A-oorlogvoering

VERSPREIDING EN MOBILITEIT

zijn, kan met betrekking tot de luchtverdediging met grondmiddelen als volgt worden geconcludeerd:

1. Een sterke luchtverdediging is en blijft noodzakelijk, wil eigen vrijheid van handelen mogelijk zijn.
2. De sterke verspreiding en mobiliteit van de moderne gevechtseenheden maken het noodza-

kelijk om meer luchtverdedigingsmiddelen bij het veldleger in te delen, dan tot nu toe gebruikelijk was.

3. Alle troepen dienen te zijn uitgerust met een „all arms-weapon” tegen luchtdoelen, zijnde een licht, eenvoudig te bedienen snelvuurwapen dat niet door luchtartilleristen wordt bemand.

4. Divisie/gevechtsgroep dient te zijn uitgerust met lichte gemechaniseerde luchtartillerie, die de beweging, ook die van tankeenheden, kan volgen.

5. De luchtartillerie in de divisie kan alleen dan haar taak goed vervullen, indien op hoger niveau over zwaardere middelen wordt beschikt, derhalve:

6. Op legerkorps (en hoger) niveau dienen verbanden lichte lua met radar-voortleiding alsmede mb/zw lua aanwezig te zijn.

7. De ontwikkeling van de nieuwe luchtverdedigingswapens, ter vervanging van de conventionele luchtartillerie, is nog niet zo gevorderd, dat deze laatste reeds thans uit de bewapening kan worden genomen¹⁾.

8. De lichte luchtartillerie moet een hoge graad van mobiliteit bezitten en de wendbaarheid in horizontale en verticale richting dienen zo hoog mogelijk te worden opgevoerd.

9. De radar- en voortleidingsapparatuur van de mb/zw lua dient — zolang dit geschut nog niet door modernere middelen kan worden vervangen — aan de hoogste eisen te voldoen.

10. Totdat t.z.t. de zw en eventueel lt lua zal kunnen worden vervangen door modernere middelen, is het niet verantwoord eerstgenoemde te veronachtzamen; zij zijn onontbeerlijk om op het gevechtsterrein de luchtverdediging te voeren.

¹⁾ Met betrekking tot de vervanging van de zware lua door geleide projectielen wijzen de ontwikkelingen erop dat dit over enkele jaren tot de mogelijkheden zal gaan behoren, doch voor de gemechaniseerde lt lua lijkt dit voornamelijk een moeilijk oplosbaar probleem.

BETALING ABONNEMENT 1e KWARTAAL 1959

Tot 7 januari a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 1e kwartaal 1959 à f 3,— te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening Nr 44715 ten name van Moormans Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 1e kwartaal 1959”. Wie na 7 januari gireert is f 0,40 incassokosten verschuldigd daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG.

Reservedelen

door F. A. L. VOGELPOEL, *Majoor van de Technische Dienst.*

Een groeiend probleem

Wellicht geen gebied van de verzorging is in de laatste tientallen jaren zo gegroeid als dat van de voorziening aan reservedelen. De omvang van dit gebied is toegenomen naarmate de behoefte aan mechanische en elektronische uitrusting voor de gevechtsvoering zich uitbreidde. In de eerste wereldoorlog werden automatische en semi-automatische wapenen op grote schaal ingevoerd, in de tweede wereldoorlog motorvoertuigen, elektronische verbindingsmiddelen en groot genie-materieel. Wij weten dat de oorlogvoering met kernwapens verder gaande eisen aan mobiliteit en verbindingen bij de legers zal gaan stellen.

Het is duidelijk dat vervanging zonder meer van dit kostbare en zware materieel, wanneer het op de slagvelden defect raakt, te hoge eisen aan de aanvoer en de oorlogsindustrie zou stellen. Het is zaak herstellingen zo dicht mogelijk bij de frontlijn uit te voeren en defecte apparatuur telkens weer op korte termijn ter beschikking van gebruikers te stellen. Daartoe zijn in iedere schakel van de verzorgingsketen werkplaatsen met uitgebreide voorraden reservedelen noodzakelijk. Deze voorraden omvatten heden ten dage zeker 80% van alle artikelen, die moeten worden voorzien. De verwerving en distributie daarvan vormen een taak, die vele problemen oproept. Problemen, die nog niet alle tot bevrediging zijn opgelost. Lezers, die in hun dagelijkse praktijk met de voorziening aan reservedelen te maken hebben, weten dat deze voorziening in vele gevallen slechts moeizaam verloopt.

Voorziening tot iedere prijs?

De kern van de problemen op dit gebied is te vinden in de vraag die zich bij de invoering van ieder nieuw mechanisch of elektronisch uitrustingsstuk voordoet: „Welke reservedelen en tot welke hoeveelheden zullen voor de herstelling daarvan nodig zijn?” Onwillekeurig dringt zich bij het stellen van die vraag het eenvoudige antwoord op: „Koop van alle afzonderlijke delen een groot aantal en sla die overal op, waar ze nodig kunnen zijn!”

Deze opvatting is echter in de praktijk gebleken onbruikbaar te zijn. De ervaringen van het Amerikaanse Leger in de eerste wereldoorlog illustreren dit. Voor de expeditionaire macht in Frankrijk werd toen een programma opgesteld tot verwerving van 730.000 verschillende reservedelen. Aan het einde van de oorlog waren hiervan 445.000 aangekocht en afgeleverd. Door opvoering van de beschikbare scheepsruimte gelukte het 88.000 verschillende reservedelen naar Europa te verschepen. De werkplaatsen in Frankrijk verbruikten

daarvan 21.000 artikelen. In 1918 moesten voor vele miljoenen dollars aan lopende orders worden afbesteld en voor nog meer miljoenen aan overbodige reservedelen bleek in de V.S. en in Frankrijk verloren te zijn gegaan.

Tijdens de tweede wereldoorlog overheerste de doctrine van massa-voorziening op ieder gebied. In de sector reservedelen werd de voorziening tot immense hoeveelheden opgevoerd. Ook nu slaagde men echter niet in een redelijke distributie en op vele slagvelden werden de uiterst noodzakelijke reservedelen ontbeerd. Na afloop van de oorlog bleven opnieuw omvangrijke voorraden onverbruikte reservedelen in de etappelijnen en het moederland achter.

Voorziening tot iedere prijs blijkt te leiden tot een enorme verscheidenheid aan reservedelen op alle niveaus. Het betrokken administratieve, bevoorradings- en transportpersoneel verliest ieder overzicht en is niet meer in staat de aanvoer te regelen. Het distributiesysteem raakt ontwricht, weinig gevraagde reservedelen stapelen zich op en veel gevraagde reservedelen komen niet op de plaatsen waar zij nodig zijn.

Beperking

Hoewel men aan de hand van de praktijk al spoedig tot het inzicht kwam dat beperking bij de voorziening aan reservedelen noodzakelijk is, werd de grote stoot tot serieuze bestudering van de daaraan verbonden problemen eerst na Praag en Korea gegeven. Men kwam toen voor de „koude oorlog” te staan, die het noodzakelijk maakt ook in vreedstijd grote parate strijdmachten op de been te houden. Economische en financiële factoren gingen hun rol spelen bij de vorming van de strijdmachten.

Niet langer kon worden gedoogd dat belangrijke bedragen werden besteed aan reservedelen, die later overtollig zouden blijken te zijn.

Bij de bestudering van de problemen rond de voorziening aan reservedelen ging men dan ook meer en meer van het beginsel uit dat *voorraden in alle schakels van de verzorgingsketen dienen te worden beperkt tot het uiterst noodzakelijke, zowel wat verscheidenheid als hoeveelheid betreft.*

Standaardisatie

Een eerste middel tot beperking in verscheidenheid van de benodigde reservedelen wordt gevonden in de standaardisatie van het materieel. Voor de herstelling van ieder type uitrustingsstuk zijn vele honderden soms zelfs duizenden verschillende reservedelen nodig. Kan men het aantal typen beperken dan wordt daarmee een veelvoudige beperking in de reservedelen-sector bereikt. Verdere vereenvoudiging wordt bewerk-

stelligd door de componenten van de verschillende typen inwisselbaar te doen zijn. Bij de samenstelling van het materieelpark van ons Legerkorps wordt dit streven naar standaardisatie van uitrustingsstukken, zowel als componenten, duidelijk gedemonstreerd in de sector van het transportmaterieel.

In 1953 waren aan diverse tonnage-classes voertuigen van $\frac{1}{4}$ ton, $\frac{1}{2}$ ton, 1 ton, $1\frac{1}{2}$ ton, $2\frac{1}{2}$ ton, 3 ton, 4 ton, 5 ton, 6 ton en $7\frac{1}{2}$ ton in gebruik. Binnenkort zal deze reeks zijn teruggebracht tot $\frac{1}{4}$ ton, 1 ton, 3 ton en 6 ton. Bovendien is in iedere klasse het aantal typen teruggebracht. In 1953 kenden wij in de 3-tons klasse nog de Ford, Chevrolet, GMC en DAF. Hiervan zal binnenkort alleen de DAF overblijven. De onderlinge inwisselbaarheid van componenten tussen de typen van de verschillende classes is toegenomen doordat in de 1-tons, 3-tons en binnenkort ook 6-tons klasse uitsluitend DAF's zullen worden gebruikt. De verscheidenheid aan reservedelen is, door dit streven bijvoorbeeld voor een divisie, sinds 1953 zeker tot een tiende deel teruggebracht.

Dat op de weg naar standaardisatie geen verdere vorderingen zijn gemaakt vindt zijn oorzaak in verschillende remmende omstandigheden. Nederland is voor vele leveranties afhankelijk van het buitenland en het heeft bovendien een te klein leger om de industrie de standaardisatie af te dwingen. Deze industrie gaat, gedwongen door de concurrentie op de civiele markt, telkens na betrekkelijk korte tijd over op de productie van nieuwe typen. Zij kan slechts door zeer grote bestellingen worden overgehaald haar productie-apparaat om te schakelen op gestandaardiseerd materieel. Bovendien schrijdt de techniek snel voort. Taktische eisen maken het noodzakelijk telkens op nieuw en verbeterd materieel over te schakelen, nog vóór standaardisatie op het oude materieel is bereikt.

Verbeterde codificatie

De codificatie — het systematisch toekennen van nummers aan artikelen — speelt een centrale rol bij de voorziening aan reservedelen. In deze technische eeuw is het niet meer mogelijk de vele, onderling alleen door deskundigen van elkaar te onderscheiden, artikelen bij benaming te verhandelen. Bovendien zijn nummers bij een mechanische boekhouding, zoals die heden dage veelal wordt toegepast, eenvoudiger te hanteren. In het burgerleven zal dan ook de handelaar in technische artikelen zijn bestellingen plaatsen aan de hand van de nummers uit de catalogus van de fabrikant. Verwarring over technische termen wordt daardoor vermeden, evenals tijdverlies door het gebruik van ellenlange beschrijvingen.

De fabrikant op zijn beurt zal de nummers volgens een bepaald systeem aan zijn artikelen toekennen. Deze nummers zullen bijvoorbeeld worden geïnclassificeerd naar hun technische groepering bij de opslag of hun locatie van aanvoer bij een productie-lijn. Naar gelang van de doeleinden van de fabrikanten zijn zo vele verschillende codificatie-stelsels ontstaan.

Ook de moderne legers — in feite de grootste afnemers van technische produkten — hebben dergelijke stelsels ingevoerd. Voor reservedelen volgde men daarbij aanvankelijk de methode nummers van de fabrikanten van de desbetreffende artikelen zonder meer over te nemen. De reservedelen konden daardoor met behulp van de fabrikanten-katalogus vlot worden ingevoerd. Het leger bespaarde tijd en geld, benodigd voor het opstellen van een eigen codificatie en een eigen katalogus.

Al spoedig bleek echter de fabrikanten-codificatie grote nadelen in zich te bergen. Zij was aangepast aan de doeleinden van de fabrikant en veelal voor legergebruik minder doelmatig. Bovendien werd ongewild het assortiment reservedelen vermeerderd doordat vele identieke artikelen onder twee of meer nummers werden ingevoerd. Dit laatste is een onvermijdelijk gevolg van de moderne methoden van massa-productie. Daarbij worden vele artikelen in massa door zogenaamde toeleveringsbedrijven vervaardigd en elders in fabrieken voor eindprodukten verwerkt. De fabrikanten van deze eindprodukten nummers de betrokken artikelen in hun eigen, aan hun doeleinden aangepaste, codificatie-stelsel om. Het leger ontvangt verschillende eindprodukten, die identieke — van hetzelfde toeleveringsbedrijf afkomstige — artikelen bevatten. Deze laatste worden echter als reservedelen onder verschillende fabrikanten-nummers ingevoerd. Dit verschijnsel doet zich vooral voor bij artikelen, die in de burgersector terwille van de massa-productie voor algemeen gebruik zijn genormaliseerd. Bij het Amerikaanse Leger werd geconstateerd dat zodoende sommige artikelen onder 25 verschillende benamingen en nummers worden gevoerd.

Om de gesignaleerde nadelen op te vangen ging men de oorspronkelijke fabrikanten-codificatie modificeren in eigen militaire stelsels, zonder echter het voordeel van de snelle invoeringsmogelijkheid geheel los te willen laten. Wel werden genormaliseerde artikelen in een geheel eigen stelsel omgenummerd. De MT-Sectie uit het Engelse stelsel en de H-groep van de Amerikaanse Ordnance zijn daarvan voorbeelden. Voor de overige artikelen wordt echter volstaan met verwijzingsstelsels en nummerwijzigingen. Vóór 1950 kenden wij bij de Koninklijke Landmacht het Engelse systeem van de Master Parts Index, waarbij diverse fabrikanten-nummers naar elkaar worden verwezen. Sinds 1950 kennen wij de Amerikaanse stocknummerwijzigingen, waarbij meervoudige nummers telkens onder één noemer worden gebracht. Deze systemen geven echter geen volledige oplossing. Het oorspronkelijke voordeel van de snelle invoering gaat later grotendeels verloren door vertraging en verwarring bij de distributie, die verwijzingen en wijzigingen met zich meebrengen.

De legers hebben dan ook steeds gezocht naar verbeterde codificatie-stelsels. In NATO-verband werd kort geleden een nieuw codificatie-stelsel aanvaard. In dit stelsel wordt van ieder in te voeren artikel een beschrijvings-schema opgesteld, waarin de echnische eigenschappen in een bepaalde volgorde worden opgesomd. De aldus opgestelde schema's worden in de gegeven volgorde naar gelijke eigenschappen gerangschikt. Eerst daarna krijgt ieder artikel zijn eigen nummer. In dit NATO-codificatie-systeem is het theoretisch onmogelijk dat gelijke artikelen verschillende nummers krijgen. Bij het rangschikken van de schema's zou dan immers de gelijkvormigheid automatisch blijken. Of in de praktijk dubbele nummers niet meer zullen voorkomen is de vraag, gezien de ingewikkelde werkwijze die in dit systeem aan het opstellen van nummers voorafgaat. Dergelijke doublures zullen echter zeker niet meer op zo grote schaal voorkomen als bij de oude stelsels het geval was. Bovendien heeft het nieuwe systeem door zijn technische rangschikking van artikelen grote voordelen bij de aanpassing aan verbruikerservaring. De grotere doel-

matigheid, die daaruit voortvloeit zal later in dit artikel nog nader worden toegelicht. Hier mag worden volstaan met de conclusie dat het nieuwe stelsel een belangrijke factor kan vormen bij de beperking van het aantal te voeren nummers en zodoende van het in de praktijk te voeren assortiment reservedelen.

Beperking van de catalogus

Zoals wij hiervoor reeds zagen werd aanvankelijk de fabrikantenkatalogus als uitgangspunt voor de reservedelen-voorziening gebruikt. In deze catalogus waren alle reservedelen opgenomen, die de fabrikant voor het onderhoud van zijn materieel nodig achtte. Naast deze catalogus deed zich bij de legers spoedig een behoefte gevoelen aan een schaal voor de eerste bevoorrading van reservedelen bij herstel- en gebruikende eenheden.

In het militaire onderhoudssysteem geschieden de herstellingen geëchelonned. Op de lagere echelons zijn minder herstellingen mogelijk dan in de hogere. In de lagere echelons is dientengevolge een kleiner assortiment reservedelen nodig. Omgekeerd kunnen door beperking van de bevoorradingsschaal voor ieder echelon de herstel mogelijkheden worden verminderd. Al spoedig ging men dan ook ertoe over de bedoelde schaal toe te passen als een middel om voor ieder echelon de herstelbevoegdheden vast te stellen. De oorspronkelijke bevoorradingsschaal werd in feite een combinatie van onderhouds- en bevoorradingsschaal.

Tot 1950 kenden wij bij de Koninklijke Landmacht, in het toen toegepaste Engelse systeem, nog op alle echelons de fabrikantenkatalogus met daarnaast de afzonderlijke bevoorradingsonderhoudsschalen. In het Amerikaanse systeem, zoals dat na 1950 werd geadopteerd, zijn catalogus en schalen gecombineerd. De oorspronkelijke kostbare en geïllustreerde fabrikantenkatalogus wordt in een gewijzigde militaire vorm als 9 SNL nog slechts op beperkte schaal verspreid, terwille van de identificatie van artikelen bij de hogere verzorgende eenheden. Daarnaast wordt de 7 SNL en de 8 SNL in een goedkopere niet geïllustreerde vorm verspreid als catalogus, tevens onderhouds- en bevoorradingsschaal, de 7 SNL ten gebruik bij het onderdeelonderhoud en de 8 SNL voor veld- en basisonderhoud. Hierdoor is niet alleen de voorziening met catalogussen voor het leger goedkoper geworden, doch voor de lagere echelons is het gebruik van de eenvoudige aan militaire behoeften aangepaste 7 SNL handiger dan dat van de uitgebreide fabrikantenkatalogus.

Zoals in de vorige alinea reeds werd gesteld is in de 7 en 8 SNL de herstelbevoegdheid voor ieder echelon vastgelegd. Slechts die reservedelen zijn opgenomen, die nodig kunnen zijn voor de op dat echelon te verrichten herstellingen. Vele defecten kunnen echter op verschillende wijzen worden hersteld. Zo kan bijvoorbeeld hetzelfde defect veelal worden verholpen door verwisseling van een volledige component of door vervanging van de afzonderlijke defecte delen. Evenzo kan een component worden hersteld op basis van een reparatie-pakket of door vervanging van enkele defecte delen. Door in beide gevallen de afzonderlijke delen uit de SNL te schrappen en daarin alleen de volledige component en het desbetreffende reparatie-pakket op te nemen, wordt de herstelbevoegdheid van het betrokken echelon niet aangetast, doch slechts de herstel-methode gekanaliseerd.

Een andere wijze van beperking is de verschuiving van bepaalde herstellingen, die op een lager echelon slechts zelden voorkomen, naar hogere echelons. De betrokken reservedelen worden uit de toewijzing aan het lagere echelon geschrapt.

Beide methoden beperken het assortiment reservedelen in de SNL belangrijk, vooral voor de lagere echelons. Uiteraard moet daarbij worden gewaakt voor het

behoud van een goed aangepast onderhoudssysteem. Te sterke beperking van de SNL kan tot gevolg hebben dat teveel herstellingen naar hogere echelons moeten worden afgevoerd. Het basis-beginsel van het militaire onderhoudssysteem — defect materieel dient steeds op zo kort mogelijke termijn hersteld naar gebruikers te worden geretourneerd — zou daarmee worden aangetast. Bij de Koninklijke Landmacht zijn kort geleden nieuwe en verkorte SNL'n voor DAF-voertuigen en jeeps uitgegeven, die op het hier bedoelde beginsel van beperkter catalogussen zijn gebaseerd.

Aanpassing aan het verbruik

Ieder onderdeel van een mechanisch of elektronisch uitrustingsstuk heeft zijn eigen „technische levensduur”. Sommige delen zijn uit sterk en slijtage-bestendig materiaal opgebouwd, andere uit zwakkere bouwstoffen. Het ene onderdeel wordt weinig belast, het andere verricht een meer dynamische functie. Afhankelijk van materiaalsamenstelling en functie zal de technische levensduur lang of kort zijn en het desbetreffende onderdeel zal zelden of vaak moeten worden verwisseld. Van het totaal benodigde assortiment mag slechts een klein deel tot de vaak te verwisselen reservedelen behoren. Bovendien zullen deze veel gevraagde artikelen goedkoop moeten zijn. Moet het merendeel van de dure onderdelen geregeld worden verwisseld dan is het gebruik van het betrokken uitrustingsstuk niet economisch te verantwoorden.

In de praktijk blijkt dan ook dat van de grote verscheidenheid aan te voeren reservedelen, slechts een klein aantal veelal goedkopere artikelen veel wordt gevraagd, het overgrote deel bestaat uit zelden gevraagde duurere artikelen.

In de SNL wordt voor ieder echelon per reservedeel een verbruiksgetal vermeld. Dit getal wordt aanvankelijk gebaseerd op schattingen van de technische levensduur. In de praktijk wijkt de werkelijke levensduur echter veelal sterk af van deze theoretische schattingen. De werkelijke levensduur is afhankelijk van de mate waarin het materieel wordt gebruikt, van de wijze van gebruik en onderhoud en van de omstandigheden. Wanneer een voertuig meer kilometers aflegt of een aggregaat meer draaiuren maakt dan het geschatte gemiddelde, zal de levensduur van de onderdelen worden verkort. Een slecht schakelende chauffeur verkort de levensduur van de versnellingsbak. Gebrek aan smering is funest voor draaiende delen. Rijden in scherp zand verhoogt de slijtage van rupsbanden. Vooral in het militaire bedrijf beïnvloeden dergelijke factoren het werkelijke verbruik aan reservedelen in sterke mate. Het leger is nu eenmaal geen busonderneming met vaste routes, vaste rijtijden en goed geschoold rij- en onderhoudspersoneel.

Uiteraard zullen de getallen in de SNL op den duur aan de praktijkervaring worden aangepast. Ook dan kunnen zij echter slechts een universeel

gemiddelde aangeven. Afhankelijk van de kwaliteit van de lichtingsploegen en de aard van de gehouden oefeningen zullen voor iedere eenheid de kwaliteit van gebruik en onderhoud en de omstandigheden wisselen. In oorlogstijd zullen omstandigheden en onderhoudsmogelijkheden uiteraard nog sterker aan wisseling onderhevig zijn. Het verbruik per eenheid zal niet alleen in meer of mindere mate van het universele SNL-getal afwijken, maar bovendien van periode tot periode wisselen. *Iedere eenheid zal derhalve aan de hand van de eigen ervaring, onafhankelijk van de SNL, het werkelijke verbruik moeten vaststellen en het gevonden getal bovendien periodiek moeten herzien.*

De getallen uit de SNL mogen slechts worden gebruikt voor een eerste bevoorrading of voor die gevallen waarin de vredespraktijk geen uitsluitel geeft voor een eventuele oorlogsvoorbereiding. Dit laatste is onder andere het geval voor draagbare wapenen, waarmee immers in vredes-tijd slechts zelden zal worden geschoten. Daarnaast kunnen de SNL-getallen worden gebruikt als een waardemeter. Wanneer in de praktijk het gevonden verbruiksgetal sterk blijkt af te wijken van het SNL-getal kan dit voor de betrokken autoriteit een aanwijzing zijn dat het gebruik of het onderhoud bij zijn eenheid niet deugt. Hij kan hieruit een onderzoek laten voortvloeien en voorkomende fouten laten redresseren.

Is het verbruik eenmaal vastgesteld dan wil zulks nog niet insluiten dat dan ook alle reservedelen uit de SNL tot de gevonden aantallen in voorraad moeten worden genomen. Zoals hiervoor reeds werd aangetoond zal een groot deel slechts zelden worden gevraagd. Volgens Amerikaanse onderzoeken tijdens de Korea-oorlog kan met 15% van het gehele assortiment uit de SNL 90% van alle voorkomende herstellingen worden verricht. Een infanterie-bataljon behoeft slechts 300 tot 400 verschillende reservedelen in voorraad te houden om het merendeel van de aangeboden herstellingen vlot te kunnen verrichten. Slechts in 10% van de gevallen zal een herstelling moeten wachten omdat het betrokken, weinig gevraagde, reservedeel niet in voorraad is. Administratie en opslag zijn echter zo eenvoudig en overzichtelijk, dat voldoende tijd overblijft om voor die 10% van de gevallen de vereiste spoedactie tot verdediging bij een hoger echelon in te zetten.

Houdt hetzelfde bataljon voorraden aan van alle (2500 tot 3000) artikelen uit de SNL dan worden administratie en opslag onoverzichtelijk. Het betrokken personeel komt in tijdnood en ziet geen kans meer om periodiek het verbruik na te gaan. Te laat wordt bemerkt dat het verbruik van bepaalde reservedelen gaat stijgen. Ook veel gevraagde reservedelen worden niet meer op tijd

aangevraagd en al spoedig stagneert niet 10%, doch 30% en meer van de aangeboden herstellingen. Spoedacties helpen niet, omdat het toemenen daarvan bij het naasthogere echelon niet meer kan worden verwerkt. Bovendien bestaat het gevaar dat op dit naasthogere echelon de spoedacties voor andere eenheden worden vertraagd, zodat ook die uit nood tot verhoging van hun voorraden overgaan. Het gesignaleerde euvel zal zich langzamerhand over meer eenheden gaan verbreiden. Tenslotte spruit hieruit voor het leger ook nog een groot renteverlies aan dood kapitaal voort, omdat overal dure en zelden gevraagde reservedelen zullen zijn opgeslagen.

Verbeterde beoordeling van de vraag

Aanpassing aan het verbruik is bij hogere verzorgende eenheden nog belangrijker dan in de lagere echelons. Het te voeren assortiment volgens SNL omvat hier vele tienduizenden verschillende artikelen. Wordt de opslag niet beperkt tot een redelijk aantal veel gevraagde reservedelen dan zal de voorziening zeker in het ongerede geraken. Ook de hoeveelheid van de in voorraad te houden artikelen zal moeten zijn aangepast, wil voortdurend aan de vraag kunnen worden voldaan. Een onjuiste aanpassing zal toeneming van het percentage schaarse artikelen op de lagere echelons tot gevolg hebben. Aldaar zal men trachten zich veilig te stellen door de voorraden uit te breiden. De situatie in de gehele verzorgingsketen zal snel verslechteren. Tenslotte zal ook de behoeftebepaling voor aanschaffingen ten kwade worden beïnvloed. Zij zal te laat of onjuist worden vastgesteld. Herstellingen zullen overal gaan stagneren wegens gebrek aan reservedelen en anderzijds zullen onverbruikte reservedelen ver beneden de oorspronkelijke waarde moeten worden verkocht.

Ook bij de verzorgende eenheden zal, evenzo als in de lagere echelons, het verbruik periodiek moeten worden vastgesteld, gevolgd door een selectie van de meest gevraagde reservedelen. Bij deze eenheden — voorzover het geen werkplaatsen zijn — kan echter niet worden uitgegaan van daadwerkelijk verbruik in de vorm van herstellingen. Men is afhankelijk van de aanvragen die door de lagere echelons zijn ingediend. Deze aanvragen kunnen onjuist zijn opgemaakt of zijn bestemd voor andere doeleinden dan herstellingen. Zij zullen derhalve steeds moeten worden getoetst aan de werkelijkheid. Dit zou bij de verzorgende eenheden kunnen geschieden door vergelijking van aanvragen van overeenkomstige eenheden of door vergelijking met een geschat technisch getal. Wordt echter bij dergelijke vergelijkingen een onwaarschijnlijke uitkomst gevonden, dan zal een per-

soonlijk onderzoek in de lagere verzorgingsketen wel de enige mogelijkheid zijn om uitsluitel te verkrijgen over het daadwerkelijk verbruik. Het spreekt vanzelf dat dit voor de vele artikelen waarom het hier gaat, een welhaast onbegonnen werk zou zijn.

Om tijdrovende vergelijkingen en onderzoeken te vermijden zal een eenvoudiger methode moeten worden gevonden, die een redelijke benadering van het verbruik waarborgt. Daarbij zullen alle elementen die geen uitvloeisel zijn van daadwerkelijk verbruik, zoveel mogelijk uit de vraag moeten worden geëlimineerd. Allereerst zullen aanvragers duidelijk moeten aangeven welke behoeften het gevolg zijn van herstellingen of aanvullingen van voorraden die voor herstellingen zijn verbruikt. Alle aanvragen die een eerste verstrekking of ander eenmalig doel tot grondslag hebben, zullen zij afzonderlijk moeten indienen. In de praktijk blijkt helaas dat deze beide soorten van doeleinden nogal eens door elkaar worden gehaald. Bovendien blijken aanvragers administratieve fouten en fouten in de berekening van hun eigen verbruik te maken. De waarschijnlijkheid leert echter dat dergelijke als de hiervoor gesignaleerde euvelen elkaar bij een groot aantal mutaties zullen opheffen. Met andere woorden, wanneer de beoordeling van de vraag zich over een voldoende aantal aanvragen uitstrekt, zal het daadwerkelijk verbruik redelijk worden benaderd. Als grens kan daarbij worden gesteld dat iedere beoordeling zich ten minste over vier aanvragen moet uitstrekken. Deze grens kan tevens worden gebruikt voor de selectie van veel gevraagde reservedelen. Alleen artikelen waarnaar in de beoordelingsperiode meer dan drie keer vraag is geweest worden in voorraad genomen. Zoals wij reeds eerder zagen zal werkelijk verbruik regelmatig terugkeren. Ieder artikel heeft immers zijn eigen technische levensduur en het zal dus telkens na een bepaalde tijd moeten worden verwisseld. Evenzo werd reeds betoogd dat de regelmaat in het verbruik veelal zal worden verstoord door wisselende omstandigheden, onderhoudssituaties en methoden van gebruik.

In de praktijk zal dus de vraag schommelingen vertonen. De voorraad moet worden aangehouden ter overbrugging van een bepaalde periode die gelijk is aan het zogenaamde voorgeschreven voorraadmiveau. Baseert men de voorraad op het verbruik over een gelijke voorafgaande periode dan bestaat de kans dat hij bij een volgende schommeling te groot of te klein zal zijn. Een betere kans op een goede uitkomst wordt geboden wanneer men de schommelingen niveleert door telkens het gemiddelde over enige voorafgaande perioden te nemen. Een dergelijk „voortschrijdend gemiddelde” biedt

een redelijke garantie dat het daadwerkelijk te verwachten verbruik steeds zo goed mogelijk wordt benaderd. Op grond van de in deze alinea ontwikkelde theorie kan men voor verzorgende eenheden de volgende eenvoudige methode van aanpassing aan het verbruik aanbevelen: *bereken bij iedere aanvraag het gemiddelde van de totale vraag over vier voorafgaande perioden en vorm alleen voorraden van die reservedelen waarvoor in die tijd vier of meer aanvragen zijn ingediend.*

Het spreekt vanzelf dat de bovengenoemde methode betere resultaten zal afwerpen naarmate de aanpassing aan het verbruik en de administratie in de lagere verzorgingsketen beter wordt uitgevoerd. Door toepassing van de methode worden echter fouten in de lagere echelons wel genivelleerd, doch niet gesignaleerd. Een andere moeilijkheid biedt de selectie-grens van vier aanvragen per periode. Voor vele artikelen zal de vraag in de ene periode iets groter zijn dan in de andere. Bij de bovenbedoelde grens zal zich dus een randgebied van een vrij groot aantal reservedelen vormen, dat dan weer wel en dan weer niet in voorraad mag worden gehouden. Het gevaar bestaat dat dit randgebied bij vele verzorgende eenheden om praktische redenen permanent bij de voorraadvorming zal worden getrokken en dat de voorraad zich weer teveel zal gaan uitbreiden. Om deze moeilijkheden het hoofd te bieden werd kort geleden bij het Amerikaanse leger een methode van centrale aanpassing aan het verbruik ingevoerd. Hierbij worden door gebruikende eenheden en werkplaatsen periodiek rechtstreeks en buiten de lange verzorgingsketen om, gegevens over verbruik, omstandigheden, onderhoudssituatie en gebruik aan een „centraal bureau” verstrekt. Bij dit bureau worden deze gegevens mechanisch en statistisch verwerkt, geëvalueerd en vergeleken met technische getallen. Een onschatbaar hulpmiddel biedt daarbij het eerder in dit artikel genoemde NATO-codificatie-stelsel. In dit stelsel zijn immers artikelen met gelijke technische eigenschappen bijeen geclassificeerd. Het bureau kan zijn vergelijkingen dus voor hele groepen van artikelen van ongeveer gelijke technische levensduur opstellen en behoeft dit niet meer artikel voor artikel te doen, zoals in de oude codificatie-stelsels. Constateert het bureau onwaarschijnlijke uitkomsten dan worden deze nader en zonodig ter plaatse onderzocht. Zijn eenmaal betrouwbare verbruikscijfers verkregen dan worden door het bureau voor alle afzonderlijke eenheden in de verzorgingsketen voorraadlijsten van de meest gevraagde reservedelen opgesteld. Deze lijsten worden naar de eenheden verzonden, eventueel voorzien van adviezen over voorkomende fouten in onderhoud, gebruik en administratie. De eenheden mogen alleen voor-

raden vormen van de reservedelen, die in de lijsten voorkomen en moeten zich aan de adviezen houden. De aan te houden aantallen per artikel worden bij hen berekend op basis van het voortschrijdend gemiddelde door middel van een aanwijzer-systeem in hun administratie.

Het systeem van centraal geleide aanpassing heeft uiteraard voordelen boven de eerder beschreven methoden, die door gebruikende en verzorgende eenheden zelf moeten worden uitgevoerd. Fouten worden gesignaleerd en verbeterd. Verschuivingen in het randgebied van de voorraadvorming worden centraal in de hand gehouden en komen niet zo veelvuldig meer voor. Door het zeer grote aantal gegevens dat het centrale bureau verwerkt worden de uitkomsten zuiverder. Daar staat tegenover dat het centrale bureau dan ook zeer nauwkeurig zal moeten werken. Fouten wreken zich immers door de gehele verzorgingsketen heen. Het bureau zal over een uitgebreide mechanische administratie en deskundig en ervaren personeel moeten beschikken, dat aan de verzorgende eenheden moet worden onttrokken. Nog afgezien van de vraag of een dergelijk groot centraal lichaam voor een klein leger als het onze lonend kan werken, bestaat dus de kans dat men het paard achter de wagen spant. Het onttrekken van personeel aan de verzorgingsketen kan immers de oorzaak vormen van een slechte uitvoering aldaar, hetgeen de verbeteringen van de centrale voorziening weer ongedaan maakt.

Versnelde distributie

In het vorengaande werd betoogd dat de aanpassing aan het verbruik tot gevolg zal hebben dat alleen van veelgevraagde reservedelen voorraden zullen worden gevormd. Herstellingen die minder vaak voorkomen, zullen dus in meer of mindere mate stagneren. Wil men voorkomen dat dit verschijnsel aanleiding geeft tot een meer uitgebreide voorraadvorming of tot een vergrote afvoer van defect materieel, dan zal een versnelde distributie van de betrokken reservedelen nodig zijn. Ook voor de voorraadvorming van veel gevraagde reservedelen is een versnelde distributie van belang. Het bijhouden van de voorraden wordt eenvoudiger naarmate de bestel-tijd korter is. De distributie kan worden onderscheiden in twee gedeelten, namelijk de verzending en behandeling van de daartoe strekkende aanvraag en de daarop volgende verstrekking van het reservedeel.

Verzending van een aanvraag kan worden bespoedigd door gebruik te maken van de elektronische verbindingsmiddelen die de moderne techniek ons biedt. Behandeling van een aanvraag en de daarmee samenhangende magazijns-administratie kan belangrijk worden versneld

door toepassing van een moderne mechanische administratie. Een dergelijke mechanisatie werkt bovendien nauwkeuriger en verkleint het aantal administratieve fouten. De verstrekking tenslotte zou veel vlotter kunnen geschieden wanneer moderne vervoermethoden werden toegepast. Hierbij wordt niet zozeer bedoeld dat nu helikopters of raketten moeten worden ingezet om reservedelen te transporteren. Het is nu zo dat iedere verzorgende en gebruikende eenheid in zijn schakel van de verzorgingsketen voor vervoer zorgt of vervoer aanvraagt.

Nog afgezien van het feit dat hierdoor de transportmiddelen vaak oneconomisch worden gebruikt, betekent dit dat vaak zal moeten worden gewacht op een geschikte gelegenheid met alle tijdverlies van dien. Een modern georganiseerde breng- en afhaaldienst zou de economie bevorderen en kunnen bewerkstelligen dat iedere bezorging in de kortst mogelijke tijd geschiedt.

Tenslotte kan de werkwijze worden versneld door in urgente gevallen zelfstandige aanschaffing door gebruikende eenheden en werkplaatsen toe te staan, door de administratie voor goedkope reservedelen te vereenvoudigen en deze als het ware over de toonbank te verstrekken en door directe ruil van oude tegen nieuwe componenten. Deze methoden vormen het sluitstuk op de bovengenoemde modernisering van verbindings-, administratie en transport.

Bij het Amerikaanse leger werd de bovenbedoelde modernisering van de distributie in aansluiting op de eerder beschreven centrale aanpassing aan het verbruik ingevoerd. Het geheel werd geïntroduceerd als het „Modern Army Supply System”. De uitgebreide mechanisatie van de administratie en elektronisering van verbindingsmiddelen in dit M.A.S.S. wordt niet alleen gebruikt voor een snellere behandeling van aanvragen doch tevens voor een snellere verwerking van verbruiksgegevens en transportgegevens. In alle sectoren van de voorziening is daardoor een belangrijk vlottere werkwijze mogelijk geworden.

Ook bij de Koninklijke Landmacht is sedert enige tijd invoering van een mechanische administratie in voorbereiding, die gepaard gaat met gebruikmaking van verbeterde verbindingszaken zoals ponsbandtransceivers die gegevens via telex of radioschakel overbrengen. Voor de personeelsadministratie is dit systeem reeds in een vergevorderd stadium; voorts worden bij enkele verzorgende eenheden van het legerkorps proeven genomen met de invoering voor de materieelvoorziening. Hoewel dit systeem een belangrijk nauwkeuriger administratie zal bewerkstelligen en een zekere versnelling van de behandeling van aanvragen in zich houdt, zijn daarin nog geen elementen opgenomen voor een snel-

lere verwerking van verbruiksgegevens of versnelde verzending van goederen. Deze zullen wellicht in de toekomst daaraan worden toegevoegd.

Slotbeschouwing

Uit het vorengaande mag zijn gebleken dat een goede voorziening aan reservedelen slechts kan worden bereikt wanneer op alle echelons naar beperking van de enorme verscheidenheid aan artikelen in deze sector wordt gestreefd. Tevens zal duidelijk zijn geworden dat deze beperking niet uitsluitend op grond van boekhoudkundige en statistische factoren mag worden nagestreefd, doch dat daarbij in het bijzonder technische overwegingen een rol moeten spelen. Vele van deze overwegingen kunnen slechts op hoog niveau tot resultaten leiden. Zo zullen beperkingen door standaardisatie, verbeterde codi-

ficatie en verkorte catalogussen alleen op hoog niveau worden nagestreefd. In dit raam is reeds veel bereikt en op de ingeslagen weg wordt voortdurend voortgegaan. Het sluitstuk, de aanpassing aan het verbruik, dient echter op ieder echelon te worden nagestreefd. Op eventuele invoering van een centraal geleide aanpassing mag niet worden gewacht. Temeer, omdat een dergelijk systeem een lange voorbereidingstijd vordert en vlotter kan worden geïntroduceerd wanneer het kan aansluiten op een goede uitvoering van het bestaande. Daar waar herstellingen worden verricht of voorraden zijn opgeslagen zal aanpassing aan het verbruik en een goede beoordeling van de vraag nu reeds met alle middelen moeten worden nagestreefd. Het juiste begrip en de medewerking van allen die met de voorziening aan reservedelen zijn belast in daarvoor nodig.

Nieuwe uitgaven

NARVIK, door Alex Buchner, serie „Die Wehrmacht im Kampf”, Band 18, 205 blz. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: DM 11,70.

Alex Buchner beschrijft de gevechten om het bezit van de stad Narvik en de bezetting ervan. Reeds eerder zijn hierover mededelingen verschenen, doch deze behandelden nooit de wetenschappelijke aspecten op het gebied van de amfibische operatie. Dit doet nu deze auteur.

Voor al de kleine oorlog komt erin tot uiting in de vorm van de gevechten van bergtroepen, gesteund door matrozen en later door kleine afdelingen van de gelande parachutistenafdeling. Het geheel stond onder de bevelen van de bekende Generaal Dietl.

De troepen moesten de strijd onder bepaald zeer zware omstandigheden voeren, met weinig voorraden en munitie. Voor een mogelijke toekomstige oorlog tegen een oostelijk blok zijn hieruit leringen te trekken. Niet steeds zal men kunnen beschikken over uitstekende uitrusting en het is goed hieraan reeds thans bij oefeningen te gewennen. v. H.

WENDE IM KAUKASUS, door Adolf von Ernsthäusen, serie „Die Wehrmacht im Kampf”, Band 19, 252 blz., geïll. Uitg.: Kurt Vowinckel Verlag, Heidelberg. Prijs: DM 9,80.

Dit boek behandelt de opmerkelijke opmars van Heeresgruppe A in het voorjaar van 1942 van de Donetz naar de Kaukasus. Het geeft daarbij een uitstekend inzicht van de gehele actie, van de achtervolging van de terugwijkende Russen tot en met de verdediging van het Koeban-bruggehoofd. Schr. maakte deze operatie zelf mee als afdelingscommandant in een artillerieregiment en hij beweegt zich dus in de eerste plaats op het gebied van de artillerist. Desondanks laat hij niet na ook de gevechten en moeilijkheden van mensen van andere wapens en diensten te beschrijven en hij besteedt aandacht aan het innerlijke leven van de soldaat te velde. Opvallend is zijn weergave van land en bevolking.

De strijd om de Kaukasus is door die om Stalingrad

wellicht teveel op de achtergrond geraakt. Men vergeet niet, dat beide onverbreekelijk met elkaar zijn verbonden en dat men, om de een te kennen, de andere tevens moet hebben gezien. Juist om deze reden is lezing van dit boek ten eerste aan te bevelen. v. H.

TAKTISCHE AUFGABEN 1-10, IM BATAILLONS- UND KAMPFGRUPPEN-VERBAND, door E. Middeldorf, 144 blz. geïll. Uitg.: Verlag E. S. Mittler & Sohn G.m.b.H., Frankfurt/Main. Prijs: DM 19,60.

Op de van hem bekende, grondige manier brengt Luitenant-Kolonel E. Middeldorf tien tactische opdrachten met hun uitwerking op bataljons- en gevechtsgroepsniveau. Het geheel is verlicht met vele schetsen en 26 losse kaarten zijn toegevoegd.

De gevallen behandelen achtereenvolgens de opmars, ontplooiing en aanval uit de opmars, aanval uit gereedstelling, rivierovergang, verdediging (2 x), verdragend gevecht (2 x), nachtaanval en ontmoetingsgevecht.

De huidige commandant van de Führungsakademie, Brigadegeneraal Gaedke, gaf op dit werk een uitstekende kritiek. Persoonlijk hebben wij de schrijver in actie gezien gedurende de laatste Duitse manoeuvres en wij kunnen niet anders zeggen dan dat wij een man uit de praktijk, meer nog dan een theoreticus in hem zagen. v. H.

VUREN OP DE VLAKTE, door Shōei Ōoka, 193 blz. Uitg.: Hollandia N.V., Baarn. Prijs: geb. f 4,90.

Dit boek geeft het beeld van een Japans soldaat, die behoorde tot de laatste overblijfselen van het eens zo machtig Japanse leger en die nu probeert te ontsnappen van het eiland Leyte. Hij vertelt van zijn zwerftochten, alleen en zwaar ziek, en van de wanhoop in zijn pogingen een haven te bereiken om naar Japan te ontkomen.

Wij kunnen ons indenken dat het boek interessant is voor hen, die de Japanse soldaat van dichtbij meemaakten. Militair-wetenschappelijke waarde heeft het werk niet. v. H.

Het Tank-Betonbanenplan „De Vlasakkers”

door E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf

In De Militaire Spectator van februari 1957 werd het Tank-Betonbanenplan „De Vlasakkers” aangekondigd als een van de methoden om het oefenen met tanks in Nederland mogelijk te maken. Op deze betonbanen zouden de enkele tankbemanningen van de in Amersfoort gestationeerde onderdelen hun rij- en verdere opleiding krijgen.

De uitvoering van dit plan — dat in totaal ongeveer vijf miljoen gulden kost — geschiedt in twee tranches. Het project is ontworpen naar dat van de betonbanen te Trier (Centre d'Instruction de Division Blindée), zij het dan ook iets bescheidener in verband met de geringer benodigde capaciteit. Het wordt voorts aan de plaatselijke omstandigheden aangepast, waarmee onder meer is bedoeld, dat de op de Vlasakkers ontstane combinatie van woestijnen en modderpoel wordt herschapen in een landschap van een normaal aanzien. Het plan omvat het volgende ¹⁾:

Over een terrein van globaal $2,5 \times 1$ km, olopend van ca. 10 m + N.A.P. tot 40 à 50 m + N.A.P., wor-

den betonnen en verharde banen van 6 tot 10 meter breedte aangelegd, met een totale lengte van ca. 25 km. De begroeiing wordt hierbij hersteld en aangevuld. De banen, die in alle richtingen het terrein doorkruisen, zijn zodanig, dat natuurlijke hellingen worden gevolgd. Hierdoor wordt bereikt, dat men met de tank door het terrein kan, met een wisseling van mogelijkheden en moeilijkheden.

Voor de rij-opleiding zijn verschillende circuits ontworpen, die naarmate de leiding vordert moeten worden doorlopen. De beginnening komt eerst op een achtbaan, „manege” genaamd, waar hij leert wegrijden en halthouden. Enige lessen op een „home-trainer” met behulp van een instructiefilm zijn hieraan voorafgegaan. Daarna volgt een parcours op de vlakke weg, waarop hij leert op- en terugschakelen in alle versnellingen. Het parcours krijgt dan min of meer steile hellingen en scherpe bochten. In een volgende fase leert de aanstaande tankbestuurder verschillende hindernissen nemen op hinderniscircuits, die naar enkele Nederlandse springruiters zijn genoemd. Deze hindernissen omvatten onder andere dijkjes, sloten, een droge en een natte doorwaadbare plaats. Ook leert hij op een imitatie stations-laadplaats, hoe hij de tank op een trein moet laden. Bovendien is aan de noordrand van de Vlasakkers een opgerept stuk terrein geprojecteerd van ca. 2 km lengte, dat is bestemd om de leerling, gedurende de laatste twee weken van zijn opleiding, enige ervaring te geven in het terreinrijden.

¹⁾ Ontleend aan een bekendmaking van het Depot Cavalerie.

... Zo zagen de „Vlasakkers” een jaar geleden eruit! ...

... En zó thans ...

Voor de *schietopleiding* zijn betonnen plateau'tjes ontworpen. Van deze plateau'tjes heeft men een ruim uitzicht op de omgeving en de leerling kunnen natuurlijke of vervaardigde doelen worden opgegeven. De regelmatig passerende treinen zijn bijvoorbeeld prachtige bewegende doelen. Bovendien kan het rijdend vuren met gebruik van de giro-stabilisator op de circuits en op het terreinparcours, worden beoefend. Tenslotte is, dichtbij de toegang tot het oefenterrein, een miniatuurschietbaan voor 5 tanks geprojecteerd, waarop de tanks met behulp van op het kanon gemonteerde KSO karabijnen op miniatuurdoelen kunnen vuren.

Het terrein kan worden gebezigd voor *verbindings- (radio)-oefeningen*.

Het gehele projekt kan worden gebruikt voor het beoefenen van *verzorgings- en taktische verplaatsingen*, overdag en bij duisternis, waarbij allerlei mogelijkheden, die in werkelijkheid voorkomen, kunnen worden voor-

gesteld. Dit is vooral van waarde, omdat de Centurion- en Sherman tanks in Nederland nergens op de weg mogen komen.

Uitgaande van een betonplateau van 200 m bij 90 m als uitgangspostelling zijn, van oost naar west, *vijf taktische aanvalsbanen* aangelegd, met een gemiddelde onderlinge tussenruimte van ca. 50 meter en een lengte van ca. 900 meter. Hierop kunnen standaardoefeningen worden gehouden van een tankpeloton in de aanval, al dan niet gesteund door infanterie. Ook kan er het optreden van een verkenningspeloton worden beoefend. Dit is in het bijzonder van belang voor de opleiding van de leerlingen van de School voor Reserve Officieren der Cavalerie en van de Kaderschool der Cavalerie.

Elke baan heeft andere aspecten wat betreft bochten, schootsveld, dekkingen en hellingen. Op enige afstand van het eigenlijke aanvaldoel is een tussendoel geprojecteerd met ruïnes van een dorp. Een water, de zg.

Tanks in opmars op een van de rijbanen.

„Gele Rivier” loopt door de te doorschrijden strook. Bij het aanvalsdoel gekomen, heeft elke tank gelegenheid, al naar de omstandigheden en de opdracht, door het doel heen te rijden, dan wel in zijwaartse richting af te draaien om een beveiligende opstelling in te nemen. In het doel worden gevechtsoptellingen ingericht en vóór het doel diverse versperringen, mijnevelden, putten voor het ontsteken van ladingen, enz.

Uit een centrale waarnemerstoren van ca. 50 m + N.A.P. kan men vrijwel het gehele terrein overzien. Hierin worden aansluitingen voor 2 radiotoestellen geplaatst, zodat leiders van verbindings-, taktische en verplaatsingsoefeningen instructies kunnen geven uit een goede waarnemingspost. De toren is onmiddellijk ten westen van de aanvalsbaan geprojecteerd, zodat in het bijzonder oefeningen op deze banen kunnen worden waargenomen en geleid. Aan de voet van de toren bevindt zich een verblijf. Dit kan voor velerlei doeleinden worden gebruikt, zoals besprekingen, rusten, enz.

Het reeds gememoreerde *betonplein* (Generaal Pattonplein) kan, behalve als uitgangsoptelling, worden gebruikt voor bereden *exercitie* en als *paradeplein*. Dit plein biedt de voor Nederland unieke mogelijkheid, een verkenningsbataljon, en een tankbataljon, ter demonstratie, compleet naast elkaar op te stellen.

Het terrein heeft drie tanktoegangswegen:

De hoofdtoegang is tevens de westelijke uitgang van de kazerne en is gesplitst in een toegang naar de betonbanen en, onmiddellijk daarnaast, naar het terreintracee.

Aan de zuidzijde is een toegang, waarop een weg naar de verkeersweg Amersfoort-Soesterberg uitkomt. Door deze Utrechtse Straatweg over te steken, komt men via de Kolonel van Royenweg op de Leuserheide.

Tenslotte leidt ook een derde weg via een toegang aan de oostzijde naar het Vliegveld Soesterberg en de Leuserheide.

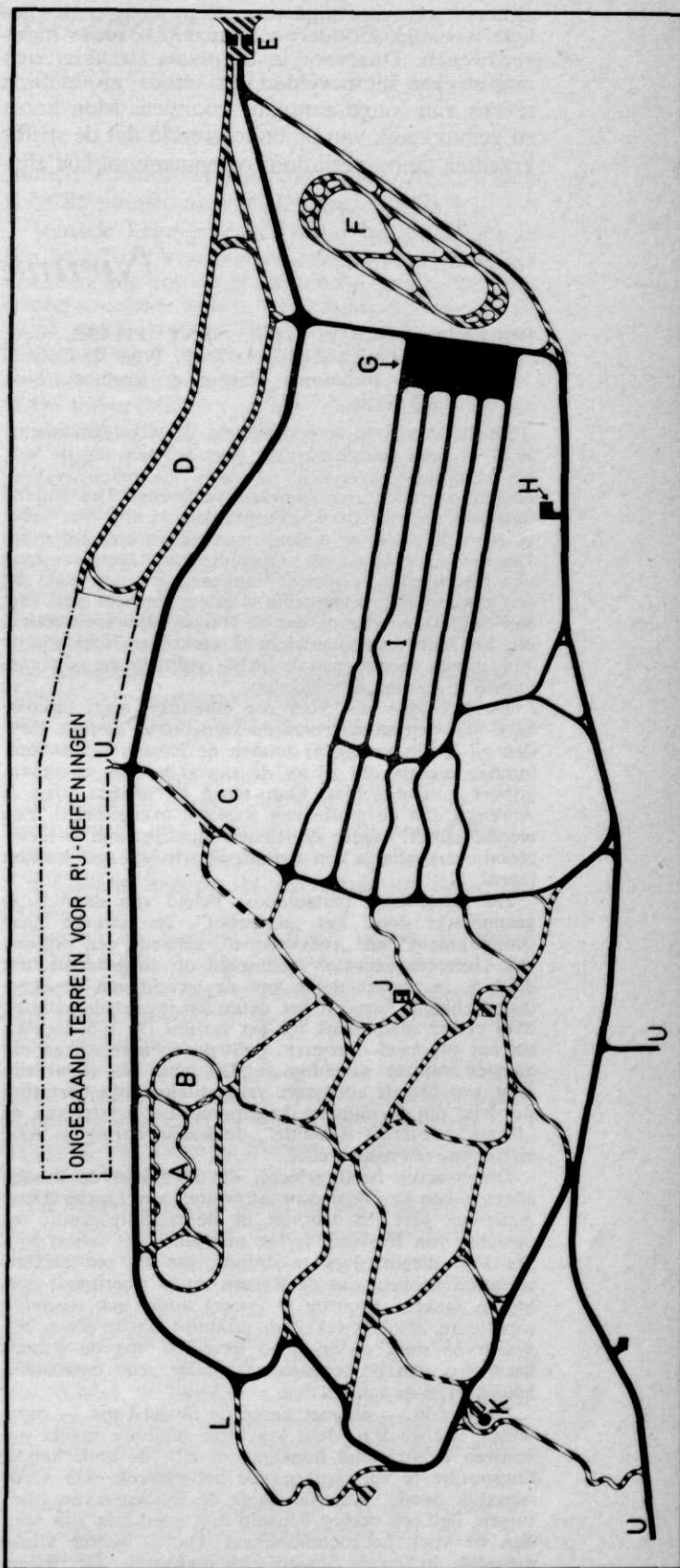
Er is dus een mogelijkheid om per tank, zonder gebruik van tankoplegger, van de Bernhardkazerne naar de Leuserheide v.v. te komen.

Toen wij enige tijd geleden de toestand ter plaatse gingen bezien bleek dat het buitenste circuit voor ongeveer 7 km gereed is, alsmede de drie toegangswegen, het betonplein en de vijf taktische aanvalsbanen met hun aftakkingen naar het rondgaande circuit (volledig zwart aangegeven op de plattegrond). In de loop van 1959 hoopt men gereed te komen met de achtbaan voor beginners, het terrein tracée en de rest van de hindernisbaan. In de loop van 1960 zal het gehele project zijn voltooid. Door een uitgebreid irrigatiesysteem zal het van de zuidelijke helling stromende water in twee vennen, noord van het oefenterrein worden opgevangen.

Voorts dient nog de bijzondere aandacht te worden gevestigd op de uitstekende wijze, waarop men tevens bezig is het aanzien van de „Vlas-

Verklaring van de letters:

A. Hindernisbaan	G. Betonplein
B. Waterbassin	H. Eisenhower-top
C. Kamelenbult	I. Taktische aanvalsbaan
D. Tanksoor	J. Centrale waarnemerstoren
E. Wasplaats v. tanks	K. Open waarnemerstoren
F. Achtbaan	U. Toegangen

akkers" weer normaal te maken. Vrijwel het gehele woestijn/modderpoel-aanzien is reeds thans verdwenen. Daarvoor in de plaats strekken zich uitgestrekte lupinevelden uit, reeds grotendeels tevens van jonge aanplant voorzien. Men hoort zo gemakkelijk van de buitenwereld dat de strijdkrachten de burgerij door oefeningen tot last zijn.

Nieuwe uitgave

FOREIGN POLICY: THE NEXT PHASE, door Thomas K. Finletter, 202 blz. Uitg.: (voor de Council on Foreign Relations) Harper & Brothers, New York, 1958. Prijs: \$ 3,50.

De belangrijkste verandering in de wereldsituatie na W.O. II werd tweegebracht door het feit, dat de V.S. het lucht-atoomoverwicht verloren. De machtsverhoudingen wijzigden zich hierdoor volkomen. Een situatie ontstond als van twee schorpioenen in één fles, ieder in staat de ander te doden, maar alleen met het risico van het eigen leven (dr. Oppenheimer). Deze toestand van betrekkelijk evenwicht impliceert intussen niet, dat een atoomoorlog onmogelijk is geworden. Het is nl. niet aan twijfel onderhevig, dat de Russen alles erop zetten, om het luchtatoomoverwicht te verkrijgen, teneinde de V.S. in een gecombineerde lucht-, politieke en sabotage-aanval te kunnen uitschakelen.

De V.S. zien zich voor een moeilijke, maar uitvoerbare taak ten aanzien van de verdediging gesteld. Zouden zij hierin versagen, zouden de Russen m.a.w. ooit kunnen menen, dat zij tot de aanval kunnen overgaan, zonder een dodelijke klap terug te krijgen, dan is Amerika aan de gratie van Rusland overgeleverd. Een wereld echter, waarin de Russen superieur zijn in lucht-atoomoverwicht, is een wereld, waarin wij niet kunnen leven!

Het naoorlogse buitenlandse beleid van de V.S. is gekenmerkt door: het „defensief”, een streven naar „containment” en „coëxistentie”, alsmede een politiek van „interventionisme” (gebaseerd op de gedachte, dat de V.S. in andere delen van de wereld een positieve taak hebben). Een op het defensief ingestelde politiek leidt echter uiteindelijk tot het verlies. De V.S. moeten tot het offensief overgaan: politiek, economisch en ten aanzien van de wereldopinie. Dit moet het geval zijn voor wat betreft alle grote vraagstukken van deze tijd: de strijd om de militaire hegemonie, het herstel van de „Grote (westerse) Alliantie”, de koude oorlog in Azië en het streven naar vrede!

De ervaring heeft geleerd, dat men met de Russen alleen zaken kan doen van uit posities van kracht (Dean Acheson). Met één daarvan, nl. de militaire positie ten opzichte van Rusland, is het niet zoals het moest zijn. De V.S. dienen zorg te dragen, dat zij een militair apparaat hebben, dat de Russen ervan weerhoudt oorlog te maken. Daartoe is (weer) nodig een duidelijk superieure, afschrikwekkende militaire macht, d.w.z. een macht zó sterk en zó goed beveiligd, dat de Russen het risico van de tegenaanval onder geen omstandigheid durven te aanvaarden.

De wereld — en met name de Sovjet-Unie — moet weten, dat de V.S. deze krachtige militaire macht opbouwen en in stand houden, om zich de onderhandelingspositie te verschaffen, die het gesprek over vrede mogelijk maakt. Amerika moet de Russen ervan overtuigen, dat een oorlog bepaald niet goed kan zijn voor hen of voor het communisme. Dat is echter alleen mogelijk, indien de Sovjets zich realiseren, dat zij hun

Het is goed nu ook eens erop te wijzen dat alle bezwaren, die de Vlasakkers vroeger voor omwonenden en in de buurt gelegen sanatoria in de vorm van ontzaglijke stofwolken opleverde, thans, door ingrijpen van de legerleiding, totaal zijn verdwenen! De bij dit artikel opgenomen afbeeldingen mogen hiervan enig idee geven.

doel *niet* door een verrassingsaanval kunnen bereiken. Posities van kracht in de V.S. zelf zijn echter niet voldoende: Amerika is niet sterk genoeg om het alléén tegen de Russische en Chinese communisten op te nemen. Het heeft bondgenoten nodig. Het dient deze in de eerste plaats te zoeken in de „Grote Alliantie” (de gehele westerse wereld in al haar buitenlandse betrekkingen) en verder in Azië. Schrijver behandelt uitvoerig de zwakke zijden van de NAVO en wijdt kritische beschouwingen aan de politiek van de V.S. ten opzichte van de westerse Alliantie en het Midden- en Verre Oosten: „we cannot be multi-lateral in the Atlantic and go-it-alone in Asia and the rest of the world”. Het gaat erom een goede politiek in de Grote Alliantie te voeren, die het respect van Azië afdwingt, *niet* deze alliantie te verzwakken, om Azië te gerieven!

Finletter vat zijn — eerder uitgewerkte — gedachten als volgt samen.

— Maak de politieke solidariteit van de Grote Alliantie tot de kern van de westerse kracht; een kracht, die moet worden gesteund door een „clearly superior deterrent air-atomic power”.

— Tracht te komen tot een wederzijds begrip, tot een entente tussen oost en west, gegrond op de beginselen en ambities, waarin beide elkaar kunnen vinden.

Tenslotte stelt schrijver dat op de V.S. de taak rust om — naast een welbewust aanpakken van de politieke problemen — het initiatief te nemen in de vraagstukken van ontwapening en vrede. Amerika dient een volledig ontwapeningsplan op te stellen en naar voren te brengen; een plan niet beperkt tot een eerste fase, doch uitgewerkt tot en met het gewenste eindresultaat. Een dergelijk plan zou stap voor stap moeten (kunnen) worden gerealiseerd, zodanig dat het — indien het in een bepaalde fase zou mislukken — partijen in ongeveer dezelfde positie ten opzichte van elkaar laat, als bij het begin.

Amerika dient de „aanval op de oorlog” te ondernemen; het moet ook hier tot het offensief overgaan. Doet het dit niet, dan zal er van een samenwerking met Azië en Afrika geen sprake kunnen zijn, dan zal ook het westen het vertrouwen in de V.S. gaan verliezen, de Russische verdeel en heers-politiek zal verder vorderingen maken en de kans op een kernoorlog zal toenemen!

Finletter heeft als oud-„Secretary of the Air Force” en als bijzonder medewerker van „Secretary of State” Hull gedurende de oorlogsjaren, de ervaringen opgedaan, die hem in staat stelden zijn visie te geven op het door de V.S. in de (nabije) toekomst te voeren militaire en buitenlands politieke beleid. Zijn boek is kritisch, doch in opbouwende zin; het getuigt eens te meer van het feit, dat de V.S. niet van zins zijn zich door Rusland op de knieën te laten brengen; het toont aan, dat het defensief tegenover het communisme niet voldoende is en dat „posities van kracht” nodig zijn, wil men een vrede in vrijheid verwezenlijken!

de S.L.

Het bombardement van Rotterdam

door H. C. BAJETTO, Luitenant-kolonel b.d.

In de „Wehrwissenschaftliche Rundschau” van mei jl. is een uitvoerig artikel verschenen van de hand van H. A. Jacobsen over het lucht-bombardement op Rotterdam op 14 mei 1940, dat mij aanleiding geeft deze nooit geheel opgehelderde zaak ook in een Nederlands tijdschrift weer eens over het voetlicht te brengen.

Allereerst past een woord van hulde aan de Duitse schrijver voor zijn heldere en zakelijke uiteenzetting. De talrijke bronnen zoals oorlogs-dagboeken, gevechtsrapporten en ooggetuigeverslagen, waarover hij kon beschikken, maken dit artikel tot een waardevolle studie. Tot die bronnen behoorde ook „De Strijd om Rotterdam mei 1940”, in 1952 verschenen als onderdeel van het stafwerk „De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II”, welk boek Jacobsen „eine sehr fundierte und sorgfältige Arbeit” noemt.

Terecht wijst de schrijver in de WWR erop, dat men het bombardement niet mag bezien als een geïsoleerde handeling, doch in het operationele verband. Hij geeft dan ook een tamelijk gedetailleerde beschrijving van het verloop van de gehele veldtocht tot 14 mei. Ofschoon ik hem niet zo ver zal volgen, is toch een goed begrip van de situatie op de 13e onontbeerlijk voor een juiste beoordeling van hetgeen op de volgende dag plaats had.

Maar al te vaak krijgt men uit een beschrijving van de operatiën in mei 1940 de indruk, dat Hitler maar op een knop hoefde te drukken, dat de aanvoerders een paar codewoorden uitsenden, en dat zich daarop de strijd tussen een zelfbewuste, efficiënt opererende aanvaller en een paniek-achtige, incompetent verdediging geheel „planmässig” ontwikkelde, waarbij de Duitse hogere leiding geen enkele aanleiding had zich ongerust te maken dat er iets zou mislopen. Een dergelijke voorstelling, die overigens dikwijls, doch altijd ten onrechte, wordt gewekt door een succesvol verlopende operatie, is uiteraard geheel in strijd met de werkelijkheid.

Tot de avond van 13 mei hadden de Duitsers nog nergens een beslissend voordeel behaald en zij hadden tenminste één ernstige tegenslag gehad: de aanval van de 22e Luchtlandingsdivisie op het Nederlandse Regeringscentrum was mislukt en de divisie was praktisch geëlimineerd.

De situatie aan het gehele front was als volgt. De Legergroep A was opgerukt tot de lijn

Namen—Sedan en concentreerde zijn krachten voor de doorbraak van de Maginotlinie.

Van de Legergroep B stond het 6e Leger in een front, dat van Namen vrijwel recht naar het noorden liep tot de Nederlandse grens. De Belgische troepen waren teruggeslagen, maar de strijd tegen de over Brussel en Antwerpen opmarcherende Fransen en Engelsen was ternauwernood begonnen.

De linkervleugel van het in Nederland opererende 18e Leger werd gevormd door XXXIX LK, dat in het zuiden tot voorbij Breda was vooruitgeschoven. De dreiging van een geallieerde aanval op de ongedekte linkerflank was allerminst denkbeeldig en betekende een ernstig gevaar voor de Moerdijkbruggen, de enige verbinding met het zuid van Rotterdam opmarcherende noordelijke deel van XXXIX LK. Het vliegveld Waalhaven was onbruikbaar. XXVI LK was in opmars om de beveiliging van de linkervleugel over te nemen, teneinde XXXIX LK geheel vrij te maken voor de aanval op de Vesting Holland.

De aanval van X LK op de Grebbelinie had, voor zover 's avonds 13 mei aan Duitse zijde bekend was, nog geen succes opgeleverd. Daarachter lag nog de Hollandse Waterlinie.

1 CavDiv had op de afsluitdijk een échec geleden.

Binnen de Vesting Holland waren de resten van 22 LLDiv omsingeld in Valkenburg en Overschie, uit welke laatste plaats de divisiecommandant de ene noodkreet na de andere uit zijn radio deed opklinken.

Aan Nederlandse zijde bevond zich I LK nog in de Vesting in reserve. Franse troepen waren gemeld in Zeeland. Er waren berichten over ont-schepping van Engelse troepen in Hoek van Holland en Amsterdam.

In Rotterdam zelf werd de noordelijke Maas-oever bezet gehouden door Nederlandse troepen bestaande uit mariniers en ander Marinepersoneel, alsmede delen van tenminste 7 infanteriebataljons, gesteund door een regiment artillerie en talrijke kleinere onderdelen. Het zuidelijke stadsdeel met inbegrip van het Noordereiland was geheel in handen van de 7e Duitse Parachutistendivisie, waarvan een klein detachement zich had weten te handhaven bij de noordelijke oprit van de Willemsbrug.

Onder die omstandigheden zag de Duitse legerleiding in de consolidatie van het front bij Rotterdam een ernstig en zeer reëel gevaar, dat

Het Hofplein te Rotterdam en omgeving vóór het bombardement.

tot gevolg zou kunnen hebben dat de geallieerde troepen de beschikking behielden over een bruggehoofd in de rug van de aanvallende Duitse legers, met daarenboven de kwade kansen van een aanval uit het zuiden op de Moerdijkbruggen. Er was de Duitsers dus alles aan gelegen zo snel mogelijk door te stoten naar het hart van de Vesting Holland, de verbinding van XXXIX LK met X LK tot stand te brengen en de Nederlandse weerstand te verontzijdigen.

In dit licht bezien is het bevel, dat Generaal von Küchler, de commandant van het 18e Leger, op 13 mei te 17.05 (deze en alle andere tijden steeds Nederlandse tijd) aan XXXIX LK deed uitgaan begrijpelijk: „Widerstand in Rotterdam ist mit allen Mitteln zu brechen, nötigenfalls ist Vernichtung der Stadt zu drohen und durchzuführen.”

Voor de uitvoering van dit bevel kreeg C-XXXIX LK steun van het 54e eskader bombardementsvliegtuigen, staande op de vliegbases Delmenhorst, Quakenbrück en Hoya, bij Bremen. Het volgende plan werd opgesteld voor de op 14 mei uit te voeren aanval:

- 13.00 inschieten van de artillerie;
- 13.05 aanvang voorbereidend artillerievuur;
- 13.20 aanvang luchtbombardement;
- 13.50 aanval van grondstrijdkrachten door:

- a. tanks van 9 PaDiv over de brug;
- b. infanterie over de rivier ten westen van de brug van Katendrecht uit (midden in de stad);
- c. infanterie over de rivier ten oosten van de brug van IJsselmonde uit (buiten de eigenlijke stad).

Tijd ontbrak om troepen gereed te stellen voor een tactisch gunstiger aanval verder buiten Rotterdam.

In de nacht van 13 op 14 mei gaf het LK-commando nog opdracht aan C-18 Leger om de Vesting Holland snel te nemen, omdat rekening moest worden gehouden met de aankomst van Engelse versterkingen in Amsterdam.

Voor C-XXXIX LK, Lt.-Gen. Schmidt, was het vooruitzicht van een luchtbombardement gevolgd door een gewelddadige rivierovergang verre van aantrekkelijk. Wilde het bombardement succes hebben, dan moest het met grote nauwkeurigheid worden uitgevoerd op korte afstand vóór de eigen troepen. Als de Nederlandse weerstand aan het rivierfront door de luchtaanval onvoldoende werd gebroken, zou de aanval zware verliezen kosten en als de Nederlanders erin slaagden verder achterwaarts in de stad de verdediging opnieuw te organiseren, zou de aangerichte verwoesting de opmars van de eigen tanks belemmeren en de verdedigers goede dekking bieden. Wij mogen aannemen dat in die tijd, toen het bombarderen van bevolkingscentra nog geen algemeen toegepaste praktijk was, ook overwegingen van humaniteit een rol hebben gespeeld. Hoe dat ook zij, Generaal Schmidt besloot een poging te doen de verdedigers tot capitulatie te bewegen.

Reeds in de middag van 13 mei had Lt.-Kol. von Choltitz (C-III-6 RI) een geestelijke en een ambtenaar van het Noordereiland naar de Kantonnementscommandant van Rotterdam gezonden om er, in verband met de toestand van de bevolking van het Noordereiland, op aan te drin-

gen de strijd te staken. Zowel Gen. van Hilten in zijn boek „Van Capitulatie tot Capitulatie” als Jacobsen in de WWR vermelden, dat de Kant.C. (Kol. Scharroo) hen terugzond met de mededeling, dat hij niet met burgers kon onderhandelen. Volgens Jacobsen zou de Kant.C. de Duitse commandant zelfs hebben laten verzoe-ken „Offiziere zu schicken, wenn dieser ihm Vorschläge zu unterbreiten hätte”. Zelfs al zou dit laatste niet waar zijn, dan moet mij toch de opmerking van het hart, dat het antwoord van de Kant.C. niet krachtig en zelfbewust klinkt, en impliciet blijkt gaf van bereidheid tot onderhandelen. Zo werd het kennelijk ook door de Duitsers geïnterpreteerd.

In de avond van 13 mei gaf Gen. Schmidt opdracht aan zijn tolk, de 1e luitenant dr. Plutzar, om het volgende ultimatum in het Nederlands te vertalen (deze onvolledige tekst is letterlijk uit de WWR overgenomen):

„... Der Widerstand... der gegen das Vordringen der deutschen Wehrmacht geleistet wird, zwingt mich dazu”, Ihnen mitzuteilen, „dass ich zu den notwendigen Mitteln” greifen werde „falls der Widerstand nicht unverzüglich aufgegeben wird”. „Dies kann die völlige Vernichtung der Stadt nach sich ziehen. Ich versuche Sie als Mann von Verantwortungsgefühl darauf hinzuwirken, dass diese schwere Schädigung der Stadt unterbleiben kann”. „Als Zeichen Ihres Einverständnisses ersuche ich Sie”, sofort einen Parlamentär zu entsenden, der „mit den notwendigen Vollmachten ausgestattet ist... Erhalte ich binnen zwei Stunden nach Uebergabe dieser Mitteilung keine Antwort, so bin ich gezwungen, die schärfsten Vernichtungsmittel anzuwenden. Der Befehlshaber der Deutschen Truppen, gez. Schmidt”.

De volgende morgen om 9.00 stak de als parlementair aangewezen kapitein Hoerst met dr. Plutzar en nog een officier de Willemsbrug over om het ultimatum over te brengen. Na een onhoffelijke bejegening door de voorste troepen — zoal niet goed te praten, dan toch wel te begrijpen — werden de parlementairs naar het hoofdkwartier van de Kant.C. gebracht, waar zij eerst omstreeks 10.30 het volgende dokument aan Kol. Scharroo overhandigden:

Den 14. Mei 1940

Aan den Kommandant van Rotterdam.

Aan Burgemeester en Wethouders en die Autoriteiten van den Staat in Rotterdam.

De weerstand, die in het open stad Rotterdam tegen de offensieve der Duitse troepen getoond wordt, noodzak mij indien Uwe weerstand niet onmiddellijk gestakt wordt, die doelmatige maat-

regelen te nemen. Dit kan de volledige vernieling van het stad tengevolge hebben. Ik verzoek U als een man die verantwoordingsgevoel bezit. daarop aan te dringen, dat het stad niet dit zware verlies lijden moet. Als teken van overeenstemming verzoek ik U dadelijk een parlementaire te sturen, welke die noodige volmacht bezit. Indien ik binnen twee uren na de overhandiging van deze mededeeling geen antwoord ontvang, ben ik genoodzakt, die scherpste maatregelen van vernieling te nemen.

De Kommandant van de Duitse troepen.

Terwijl Kol. Scharroo zich telefonisch in verbinding stelde met het Algemeen Hoofdkwartier in Den Haag, keerden de Duitse parlementairs terug naar de commandopost van XXXIX LK te Rijsoord, waar zij te 12.00 uur aankwamen en meedeelden de indruk te hebben, dat de Nederlanders trachtten tijd te winnen, doch tenslotte wel zouden capituleren.

Intussen had Kol. Scharroo ingevolge een te 11.45 vanwege de O.L.Z. ontvangen telefonische opdracht het volgende antwoord laten opstellen:

Rotterdam, 14 Mei 1940.

Aan den Kommandant der deutschen Truppen.

Ich habe Ihren Brief empfangen. Dieser war nicht unterzeichnet und erwähnte nicht Ihren militärischen Rang. Bevor einen derartigen Vorschlag in überwägung nehmen zu können, muss dieser mich erreichen mit Ihrem militärischen Rang, Ihren Namen und Ihre Unterzeichnung versehen.

Der Oberst-Kommandant der Truppen in Rotterdam,

(w.g.) P. W. Scharroo.

Te 12.10 vertrok de kapitein der Genie J. D. Backer als parlementair met deze brief, die hij te 12.30 aan het noordeinde van de Koninginnebrug aan Gen. Schmidt overhandigde. De Duitse generaal werd boos, toen hij hoorde, dat Kap. Backer geen volmacht had, maar slechts opdracht had gekregen de capitulatievoorwaarden aan de Kant.C. over te brengen. Hij zag hierin een nieuwe poging van de Nederlanders om tijd te winnen, maar desondanks gaf hij onmiddellijk opdracht (12.35) het volgende telegram aan de 2e Luchtvaart — waaronder 54 Esk. ressorteerde — te zenden: „Angriff wegen Verhandlungen aufgeschoben. Startbereitschaft sofort wiederherstellen”. Overeenkomstige bevelen werden aan de grondstrijdkrachten gegeven. Daarna stelde hij eigenhandig de volgende voorwaarden op, onduidelijk in Duitse schrijffletters geschreven op de achterzijde van de brief van de Kant.C.:

1. Die Stadt Rotterdam wird mir übergeben, und zwar noch heute. Alle Verhandlungen deswegen müssen noch so zeitig erledigt werden, dass die Besatzung noch bei Tageslicht erfolgen kann.

2. Die tapferen holländischen Truppen geben nach Weisung ihrer Kommandeure an von diesen bestimmten Punkten ihre Waffen ab. Diese Plätze sind Beauftragten von mir alsdann zu übergeben.

3. Die Mannschaften werden geschlossen von ihren Führern bis zu einem Punkte in unserem Gebiet geführt, der Ort wird noch bestimmt.

4. Offiziere und Beamte im Offz.Rang behalten ihre Waffen.

5. Im übrigen gelten alle sonstige Bedingungen über Übergabe nach den Bestimmungen des Völkerrechts.

6. Die militärischen Vorräte dürfen nicht vernichtet werden.

7. Ich bin gezwungen schnell zu handeln, und muss darauf dringen, binnen drei Stunden, d.h. bis 18 Uhr (16.20 Ned. tijd) Ihre Entscheidung in meinen Händen zu haben. Ich bitte dabei um Zurückerstattung dieses Schreibens mit Ihrer Antwort.

Rotterdam-Süd, 14.5.1940, 14.55 Uhr (13.15 Ned. tijd).

(w.g.) Schmidt.

Kort daarop vertrok Kap. Backer in gezelschap van twee Duitse officieren weer naar de Nederlandse stellingen. Op dat ogenblik (13.20) verscheen een vliegtuigeskader boven Feijenoord, waarop op last van Gen. Schmidt een rode lichtkogel werd afgeschoten. Te 13.25 werd dit bij de zuidelijke oprit van de Willemsbrug, in opdracht van een der beide Duitse officieren, herhaald. Even later vielen de eerste bommen op de stad. De Duitse officieren keerden terug, terwijl Kap. Backer zich met grote moeite een weg door de chaos baande naar de commandopost van de Kant.C., waar hij de voorwaarden aan Kol. Scharroo overhandigde. Inmiddels was de telefonische verbinding met het A.H.K. als gevolg van het bombardement verbroken. Nadat het handschrift van Gen. Schmidt met veel moeite ontcijferd was, besloot de Kant.C. de voorwaarden te accepteren, welke beslissing door de Lt. Kol. van de Gen. Staf Wilson als gemachtigde van de O.L.Z. werd goedgekeurd. Kol. Scharroo begaf zich toen zelf met Kap. Backer naar het Noordereiland om de overgave van de stad aan te bieden en te regelen.

Volgens „De Strijd om Rotterdam” en „Van Capitulatie tot Capitulatie” zou het bombardement tot 14.45 hebben geduurd. Het is echter niet aannemelijk dat dit juist is, omdat de aanval van de Duitse grondstrijdkrachten reeds om 13.50 zou beginnen en ook, omdat het bombardement

werd uitgevoerd door niet meer dan 100 in twee evenwijdige colonnes vliegende Heinkels (geen Stuka's). Er zal een vergissing in het spel zijn en het bombardement zal tot 13.45 hebben geduurd.

Met betrekking tot de onderhandelingen zou ik de volgende opmerkingen willen maken.

Het is onbegrijpelijk, dat Gen. Schmidt bij het stellen van zijn ultimatum de voorkeur gaf aan een in slecht Nederlands boven een in goed Duits gestelde brief. Het schijnt wel zeker, dat de Duitse parlementair alleen de vertaling bij zich had, die men vergeten had door Gen. Schmidt te laten tekenen. Het is ook onbegrijpelijk dat hij als termijn gesteld heeft 2 uur na de overhandiging van het ultimatum, hoewel hij met geen mogelijkheid kon weten hoe laat het zou worden overhandigd, doch daarentegen zeer goed wist, dat het bombardementseskader uiterlijk 11.45 moest vertrekken.

Deze beide omstandigheden hebben een ernstige vertraging teweeg gebracht, die achteraf voor Rotterdam noodlottig is gebleken.

Het is begrijpelijk, dat de O.L.Z. niet het risico wilde nemen, dat het ultimatum was verzonden door een lagere en onbevoegde Duitse commandant. Aan de andere kant kan de objectieve beoordelaar zich niet onttrekken aan de indruk, dat men aan Nederlandse zijde inderdaad heeft getracht de omstandigheden uit te buiten om zoveel mogelijk tijd te winnen. Indien men immers al dadelijk bereid was geweest tot capitulatie, zou de normale gang van zaken zijn geweest, dat men een parlementair had gezonden met volmacht om redelijke voorwaarden te aangaan, nadat hij zich ervan zou hebben overtuigd, dat het ultimatum door een bevoegde autoriteit was verzonden. Het is m.i. duidelijk, dat men aan Nederlandse zijde aarzelde en het is allerminst zeker, wat de O.L.Z. en de Kant.C. uiteindelijk zouden hebben besloten als het bombardement niet tussenbeide was gekomen.

Gen. Schmidt van zijn kant wist niet beter, of de luchtaanval was voorlopig afgelast. Formeel waren de Nederlanders in hun recht geweest, als zij te 16.20 hadden geantwoord, dat zij de gestelde voorwaarden niet wensten te aanvaarden. Het zou dan rijkelijk laat zijn geworden om de aanval nog dezelfde dag in te zetten. Uit de omstandigheid dat hij het risico van dit ernstig tijdsverlies aanvaardde blijkt allereerst, dat hij verwachtte, dat de Nederlanders toch wel zouden capituleren maar ook, dat hij, om welke reden dan ook, erop was gebrand het bombardement en de gewelddadige rivierovergang te vermijden.

Hoe komt het nu, dat het bombardement ondanks het telegram van Gen. Schmidt toch is uitgevoerd? Betrouwbare gegevens daarover ontbreken. Jacobsen schrijft in de WWR dat het wel niet meer mogelijk zal zijn deze vraag met ze-

Hofplein en omgeving na het bombardement.

kerheid te beantwoorden. Zo erg onbegrijpelijk is het echter niet.

Om 11.20 gaf het 18e Leger het codewoord door, teneinde het luchtbombardement volgens plan te doen verlopen, evenwel met de aanwijzing dat rode lichtkogels boven Rotterdam zouden betekenen, dat de stad had gecapituleerd en dat het bombardement dus niet zou doorgaan. Het eskader vertrok te 11.45.

XXXIX LK had geen rechtstreekse verbinding met de bombardementsvliegtuigen. De verbinding liep van XXXIX LK naar het Luchtlantingskorps van Gen. Student (die zich zelf op de commandopost van Gen. Schmidt bevond), vandaar naar de 2e Luchtvloot (Gen. Kesselring), dan naar het „Fliegerkorps” (Gen. Putzier) en van daar tenslotte naar de vliegbases. Bovendien moest het Luchtvlootcommando nog het Hoofdkwartier van de Luchtmacht inlichten. Jacobsen berekent voor het coderen en dechiffren 20 à 30 minuten. Telt men daarbij de tijd, benodigd voor het overseinen, lezen, geven van orders en overbrengen over de grond, en bedenkt men dat er slechts 45 minuten beschikbaar waren en dat (volgens een latere mededeling van Gen. Student) de radioverbinding van het LL-Korps met het Luchtvlootcommando herhaaldelijk was gestoord, dan is het praktisch uitgesloten dat het telegram de vliegtuigen in de lucht tijdig had kunnen bereiken. Voor de van Britse zijde geopenbare mening, dat Göring zou hebben verboden het telegram aan het bombardementseskader door te geven, is volgens Jacobsen in de beschikbare bronnen geen enkele bevestiging te vinden.

Volgens de eskadercommandant, Kol. Lackner, kon de rechtercolonne van het eskader de rode lichtkogels niet zien wegens de rookontwikke-

ling door de in brand geschoten „Statendam”. Lt.Kol. Höhne, de commandant van de linkercolonne, deelde echter aan Jacobsen mee, dat hij de rode lichtkogels boven de Willemsbrug zag vrijwel op hetzelfde ogenblik, waarop de bommen van zijn eigen Heinkel werden afgeworpen; ook de beide volgende vliegtuigen wierpen hun bommen af, maar de overige vliegtuigen van die colonne ontvingen Höhnes stopsein vóór de afworp, zodat slechts ongeveer 60% van de meegevoerde bommenlast zou zijn afgeworpen. Een groot deel van de verwoesting werd veroorzaakt door branden, die als gevolg van het bombardement ontstonden en waar de brandweer nagenoeg machteloos tegenover stond omdat een hoofdwaterleidingbuis door een bom was geraakt.

Als een korte conclusie van het voorgaande kan worden gesteld:

1. Het bombardement van Rotterdam was een geoorloofde oorlogshandeling; Rotterdam immers was geen open, doch een *verdedigde* stad.
2. Het bombardement had een strikt militair doel, logisch volgende uit de operationele situatie op dat ogenblik. Indien de Duitsers een terreuraanval hadden beoogd, dan zouden zij de buitenwijken van de stad hebben gebombardeerd met groter effect op de burgerbevolking en minder risico voor de eigen troepen.
3. De pogingen van Duitse zijde om het bombardement, door de overgave van de stad, te vermijden zijn mislukt door:
 - a. de ongelukkige wijze waarop het ultimatum werd gesteld;
 - b. aarzeling en pogingen om tijd te winnen aan Nederlandse zijde;
 - c. tekortschieten van de Duitse verbindingen (radio en lichtkogels) op beslissende momenten.

Het geneeskundig peloton van het bataljon infanterie

door H. J. BARTELINGS, Luitenant-Kolonel Geneeskundige Troepen, S3, tevens plvc School Geneeskundige Dienst

Eerste luitenant H. H. Wissels zal het ons niet euvel duiden dat wij op zijn zeer interessant artikel over de verzorgingscompagnie van het infanteriebataljon¹⁾ een aanvulling willen geven. Zijn opmerking over het geneeskundig peloton leek ons voor vele lezers van De Militaire Spectator ietwat summier. Want, hoewel in wezen geen verandering is gekomen in de geneeskundige verzorging van het infanteriebataljon, er zijn toch wel enkele punten die de aandacht vragen.

Organisatie en indeling

Evenals voorheen bestaat het peloton uit drie groepen.

De bataljonshulppostgroep is met 1 man uitgebreid; de compagniesgewondenverzorgergroep is van 15 op 20 man gekomen en de draagbaargroep is van drie op vier ploegen gebracht. Het is wellicht nuttig te weten dat het aantal van 20 compagniesgewondenverzorgers is gebaseerd geweest op een ontwerp-organisatie van het infanteriebataljon, waarbij de staf- en verzorgingscompagnie nog één geheel was. In deze organisatie kon dus voor elk peloton van de tirailleurcompagnieën, elk peloton van de ondersteuningscompagnie en de gecombineerde staf- en verzorgingscompagnie één gewondenverzorgers beschikbaar worden gesteld.

Alvorens te bezien in hoeverre deze organisatie is aangepast aan de taak van het geneeskundig peloton, eerst nog een enkel woord over de organieke indeling.

Luitenant Wissels bepleit, naar het voorkomt op goede gronden, splitsing van de dubbel-functie S4/commandant verzorgingscompagnie. Voorts wil hij — ook al ter bevordering van de leidbaarheid — bepaalde middelen aan de overige compagnieën onttrekken en overbrengen naar de verzorgingscompagnie, teneinde aldus een transport- en een kokspeloton te kunnen vormen. De motieven, die hij daartoe aanvoert, zouden ten aanzien van het geneeskundig peloton echter kunnen leiden tot overbrenging daarvan naar de stafcompagnie. Men bedenke namelijk dat het geneeskundig peloton — onder gevechtsumstandigheden — nimmer in het verzorgingsgebied zal zijn. Het peloton is steeds en op korte afstand bij het gevecht betrokken. Het grondbeginsel van de leidbaarheid pleit dus voor

organieke indeling bij de stafcompagnie. Het enige, voor de huidige organieke indeling nog bruikbare motief, namelijk dat de S4 tevens commandant van de verzorgingscompagnie is, komt in de conceptie van luitenant Wissels te vervallen.

De compagniesgewondenverzorgersgroep

Aangezien de staf- en verzorgingscompagnie thans twee aparte onderdelen zijn, bestaat in feite de behoefte aan één extra compagniesgewondenverzorgers. Temeer waar onder gevechtsumstandigheden het grootste deel van de verzorgingscompagnie zich in het verzorgingsgebied zal bevinden. Het lijkt voorts niet ondenkbaar, dat de verzorgingsgebieden van de tot een bepaalde gevechtsgroep behorende bataljons zullen worden samengevoegd tot een gevechtsgroepsverzorgingsgebied. De toegevoegde compagniesgewondenverzorgers kunnen elkaar dan in hun taak steunen.

Het afvoeren van zieken en gewonden naar de verzamelplaats zal dan „op afroep” geschieden, en wel door gewondenjeeps van de ziekenautogroep uit het verzamelpeloton.

Hoewel in dit artikel niet nader op de mogelijke lokatie van de verzamelplaats kan worden ingegaan, zij terloops opgemerkt dat deze zich mogelijkerwijs in het gevechtsgroepsverzorgingsgebied zal kunnen bevinden! Geneeskundige inrichtingen zullen namelijk veelal door de ligging de nodige beveiliging moeten zoeken. Zij zijn niet in staat zelf afdoende verdedigingsmaatregelen te treffen en opneming in een meer achterwaarts gelegen bataljonssteunpunt lijkt vrijwel uitgesloten omdat zich daarin, behalve de bataljonscommandopost en de bataljonshulppost, in vele gevallen ook nog de gevechtsgroepscommandopost zal kunnen bevinden.

De draagbaargroep

De geneeskundige dienst heeft onder meer tot taak om gewonden, die door tijdige operatieve ingreep het leven kunnen behouden ook inderdaad zo vlug mogelijk, doch in ieder geval binnen de maximaal toelaatbare tijd, op de operatietafel te krijgen. Natuurlijk wordt daarbij tevens getracht de patiënt in een relatief zo gunstig mogelijke conditie te houden of te brengen, waarbij vooral het voorkomen of bestrijden van shock een belangrijke rol speelt. Dit blijve echter verder buiten beschouwing.

¹⁾ De Militaire Spectator, 1958, Nr 9, blz. 492.

Het is dus zaak bedoelde patiënten tijdig op de divisie verbandplaats te doen aankomen, zijnde dit de eerste geneeskundige inrichting waar chirurgische hulp kan worden geboden.

Dank zij allerlei antibiotica zal de tijdsduur, die verloopt tussen gewond raken en operatietafel, wellicht iets langer zijn dan vroeger nog juist kon worden aanvaard, maar niettemin is de gehele periode ook nu nog een kwestie van uren.

Deze periode nu is te verdelen in een aantal fasen namelijk:

fase 1: de tijd die verloopt tussen gewond raken en het ogenblik waarop het vervoer naar de bataljonshulppost begint. In die tijd is aan de gewonden EHAF verleend, hetzij door de compagniesgewondenverzorger, hetzij door de draagploeg;

fase 2: het vervoer naar de bataljonshulppost;

fase 3: het verlenen van hulp aldaar en het (eventueel) wachten op vervoer naar de verzamelaarsplaats;

fase 4: het vervoer naar de verzamelaarsplaats;

fase 5: het, zonodig, opnieuw verlenen van hulp op de verzamelaarsplaats en het eventueel wachten op verdere afvoer naar de divisie verbandplaats (het wachten op afvoer van hulppost en/of verzamelaarsplaats kan uiteraard zowel zijn wegens medische indicatie als wegens gebrek aan transport);

fase 6: het vervoer van verzamelaarsplaats naar divisie verbandplaats.

Teneinde de totale tijdsduur zo kort mogelijk, althans binnen de toelaatbare grens, te houden, zal het streven moeten zijn de tijdsduur van elke fase zo veel mogelijk te beperken. Op elke fase werkt een aantal tijdsverlengende factoren in, maar een beschouwing hierover zou veel te ver voeren. Met betrekking tot de draagbaargroep van het geneeskundig peloton zijn slechts de fasen 1 en 2 van belang.

Allereerst fase 2. Er gaan stemmen op om deze fase:

— hetzij belangrijk te verkorten door het inzetten van een (groot) aantal gewondenjeeps vóór de bataljonshulppost;

— hetzij geheel uit te schakelen, door de gewonden rechtstreeks van het slagveld per helikopter af te voeren (zie hiervoor „Helikopters, militair geneeskundige dienst en tactiek” van kolonel-arts H. Stigter en majoor-arts M. B. Bloch; De Militaire Spectator, 1957, nr 4, 5, 7 en 9).

Het één noch het ander lijkt onder de gevechtsomstandigheden „nieuwe stijl”, althans in de aanval, praktisch uitvoerbaar. Het gebruik van motorvoertuigen in voorste lijn zal tot het uiterste moeten worden beperkt. Met de benodigde „tactische” voertuigen en de noodzakelijke „ver-

zorgings” voertuigen (munitie, uitrusting, eten en dergelijke) zal wellicht de grens reeds zijn bereikt. Uitbreiding van het aantal gewondenjeeps (aangenomen dat de jeep van de commandant geneeskundig peloton reeds voor zover mogelijk als zodanig wordt gebruikt) lijkt derhalve uitgesloten.

Ook het gebruik van helikopters (tijdens aanval) stuit op bezwaren. Nog afgezien van de daarvoor benodigde landingsplaatsen rijst bovendien de vraag of het niet gewenst, of zelfs noodzakelijk is, dat de gewonde eerst door een arts wordt gezien, alvorens per helikopter te worden afgevoerd.

Voor beide soorten vervoermiddelen geldt tenslotte dat zij niet overal kunnen komen (zij het voor de gewondenjeep in mindere mate), zodat aan gedragen vervoer niet valt te ontkomen. De conclusie is dus dat fase 2 niet belangrijk kan worden verkort of uitgeschakeld omdat inzet van gemotoriseerde transportmiddelen vóór de bataljonshulppost op praktische gronden uitgesloten is. Het zal voorts duidelijk zijn dat uitbreiding met draagploegen geen enkele invloed heeft op de eigenlijke draagtijd!

Rest nog fase 1, de wachttijd.

Het is duidelijk dat de gemiddelde wachttijd om allerlei redenen, die hier niet nader behoeven te worden genoemd, nooit nul zal kunnen zijn. Terwille van de patiënten zal echter moeten worden getracht die wachttijd zo klein mogelijk te houden. Anderzijds zal de wachttijd echter niet boven een maximaal toelaatbaar niveau mogen stijgen, indien men tenminste het percentage doden van de op de hulppost gebrachte gewonden niet boven dat van de laatste wereldoorlog wil laten oplopen of — nog beter — wil trachten te verkleinen. Het maximaal toelaatbare niveau wordt uiteraard weer bepaald door de tijd, binnen welke de patiënt op de operatietafel moet zijn en de minimale tijdsduur van fasen 2 tot en met 6.

Het enige middel om een eventueel dreigende overschrijding van het nog toelaatbare wachttijd-niveau te voorkomen is het opvoeren van het aantal draagploegen. De noodzaak daartoe schijnt overigens reeds thans aanwezig te zijn. Bij verschillende oefeningen van parate eenheden is namelijk gebleken dat de afstanden, die onder de nieuwe tactische omstandigheden door de draagploegen moeten worden overbrugd, gemiddeld belangrijk groter zijn dan vroeger het geval was.

De bataljonshulppostgroep

Het optreden van deze groep wijkt niet af van de tot nu toe gebruikelijke werkwijze. Enkele punten verdienen echter nog aandacht. Ondanks de wellicht grotere vakken, die aan een bataljon infanterie, zowel in de aanval als bij de verde-

diging, zullen kunnen worden toegewezen, kan van splitsing in de breedte van de bataljonshulp-post geen sprake zijn, althans niet voor langere duur. Dit maakt opvoering van het aantal draagploegen wellicht nog urgenter.

Ten aanzien van een ingesloten bataljonssteunpunt geldt voorts, dat (ernstige) zieken en gewonden slechts door de lucht kunnen worden afgevoerd. De bataljonshulp-post is niet berekend op het bieden van chirurgische hulp of van verpleging aan een steeds groter wordend aantal patiënten. Aanvaardt men de mogelijkheid van ingesloten steunpunten, en moet niettemin worden geëist dat die steunpunten zich zo lang mogelijk staande houden omdat daarvan het welslagen van andere operaties kan afhangen, dan ligt daarin tevens de noodzaak van het beschikbaar hebben van gewondenhelikopters opgesloten. Niet slechts terwille van de patiënten, maar ook — en in dezelfde mate — ter ondersteuning van het moreel van de strijdende troepen.

De vraag of, en in hoeverre, het ingesloten steunpunt onder de gegeven omstandigheden voor helikopters bereikbaar is kan verder onbeantwoord blijven omdat er geen andere afvoermogelijkheid is. Is de toestand van die aard dat ook afvoer door de lucht weinig of geen resultaat lijkt te zullen opleveren, dan dient invliegen van een chirurgisch team te worden overwogen.

Men bedenke echter dat vele post-operatieve patiënten gedurende een aantal dagen onvervoerbaar zijn.

Slotopmerkingen

De opberging van het reservewiel van een tot gewondenvervoer ingerichte jeep bleek niet te voldoen. Alle daarvoor in aanmerking komende jeeps zullen nu worden voorzien van een ophanginrichting aan een van de zijkanten. Dit geldt dus ook voor de jeep van de commandant geneeskundig peloton.

Een ander punt dat de aandacht vraagt is de koppeling van de aanhangwagen. Bij vele kleine geneeskundige eenheden — het geneeskundig

peloton, het geneeskundig detachement van een afdeling artillerie, enzovoorts — is de jeep van de commandant uitgerust met een aanhangwagen 1/4 ton en, behalve voor personenvervoer, tevens bedoeld als gewondenjeep. Nu is het onmogelijk om — bij geplaatst gewondenrek — de aanhangwagen aan te koppelen. Dit levert bij de veelal frequente verplaatsingen van de bataljons (afdelings) hulppost allerlei praktische bezwaren op. Een modificatie van het gewondenrek of het verlengen van de trekhaak zou dit euvel kunnen verhelpen.

In de uitrusting van het geneeskundig peloton van het bataljon infanterie zijn voorts 16 draagbaren opgenomen, alsmede 16 paar sledeschoenen. Deze sledeschoenen zullen uiteraard slechts onder bepaalde omstandigheden worden gebruikt. Het is echter duidelijk dat per draagploeg hoogstens één stel nodig is. Zelfs al zou men draagploegen van 2 man formeren — en dit kan, getoet op de zeer vermoeiende taak, ten hoogste voor korte tijd het geval zijn — dan nog zou een aantal van 8 paar sledeschoenen voldoende zijn! Ergo 100 procent te veel!

Met betrekking tot de gemotoriseerde verplaatsingen van een bataljon infanterie geldt tenslotte nog het volgende.

Met het organieke transport, waarover het geneeskundige peloton beschikt kunnen — behalve de uitrusting — nog 11 man worden vervoerd, dat is dus de bataljonshulppostgroep. Van het resterende personeel zullen voorts de compagnie-gewondenverzorgers, normaliter over de compagnieën zijn verdeeld en daarvoor is derhalve reeds transport beschikbaar.

Rest dus nog de draagbaargroep. Hiervoor dient, aan extra transport, één drie-tonner te worden uitgetrokken. Aldus is door de Inspecteur der Infanterie vastgesteld. Alle op gemotoriseerde verplaatsingen betrekking hebbende tabellen, die met het bovenstaande (nog) niet in overeenstemming mochten zijn, dienen dus als verouderd te worden beschouwd.

BANDEN 1958

De geheel linnen banden voor de jaargang 1958 zijn in bewerking en kunnen reeds nu worden besteld. De prijs bedraagt f 3,25 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 44715) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag.

Meningen van anderen

DE TIRAILLEURGROEP — HOEKSTEEN VAN ONS BOUWERK

Naar aanleiding van het artikel van Kapitein J. H. Gillebaard, in De Militaire Spectator nr 10 van oktober 1958, zou ik gaarne enkele opmerkingen willen maken.

1. Als Kapitein Gillebaard stelt, dat de vorming van ploegen een zeer gezonde basis is voor de gevechtsleiding van de groep, dan verklaar ik mij daarmee gaarne accoord, doch ik meen dat dan goed in het oog moet worden gehouden dat, daar twee man een opdracht krijgen, aan één van beiden de leiding moet worden opgedragen. Is dit al zo in het bedrijf, nog meer klem dit in het leger, gezien de aard van de taak en de pertinente eis van goede uitvoering.

Het systeem, waarbij de beste man soldaat der 1e klasse is en daardoor de tevoren aangewezen leider, vergemakkelijkt enerzijds de aanwijzing van de ploegcommandant en doet anderzijds bij de ploeggen(o)t(en) nooit enige twijfel ontstaan omtrent de vraag, wie de leiding heeft. Deswege lijken mij de ploegvorming en de aanwezigheid van gegradeerden onlosmakelijk.

De besten, meestal de militair ouderen, kunnen ook zonder bezwaar de eersten in hun stand zijn, zij hebben geen rang! Bovendien zie ik in dit verband geen bezwaar in de soldaat der 1e klasse-streep als „goed conduct medal.” De anderen zullen hem niet zo zeer zien als een „meerdere”, doch veeleer als de aange-

wezen leider in de ploeg, tijdens het gevecht. 2 Tegen de korporaal als groepscommandant en de brenschutter als opvolger bestaat het bezwaar, dat de laatste wél de beste brenschutter, maar daardoor bepaald niet de beste leider in de groep behoeft te zijn. Bovendien is dit niet efficiënt; men geeft, in geval de groepscommandant uitvalt, een minder goed en minder geoeffend schutter de lichte mitrailleur, hoewel er een betere is.

Indien alle groepscommandanten in stede van sergeant korporaal zouden zijn, zouden niet minder groepscommandanten moeten worden opgeleid.

De doelstelling op de kaderscholen is ook groepscommandanten vormen, niet sergeanten aanstellen. Ergo: de op te leiden mensen blijven dezelfde, de opleiding zelf eveneens, alleen de rang is anders. Mij lijkt de twijfel gerechtvaardigd of bij deze gelijkgebleven gegevens een rangverlaging een verhoging van het peil zou inhouden.

Een groep, gecommandeerd door een sergeant, met als opvolger een, uit de troep als beste naar voren gekomen korporaal, die tevens de belangrijkste ploeg leidt, terwijl in de geweerploegen de leiders duidelijk zijn aangewezen, lijkt mij een organisatievorm die, ook na meer verliezen, een goed geleide vechteenheid kan blijven garanderen.

W. J. M. VAN DER HORST,
Eerste Luitenant der Infanterie

Antwoord op meningen van anderen

DE TIRAILLEURGROEP — HOEKSTEEN VAN ONS BOUWERK

Zijn pleidooi voor handhaving van de rangenwaarte in onze tirailleurgroep omkleedt de Eerste Luitenant Van der Horst met redenen van gemak en goed gedrag. De vraag rijst echter of voordelen van deze orde kunnen opwegen tegen het schadelijk gevolg waarvan hij het bestaan reeds zelf moet toegeven: zijn soldaat eerste klas zal niet worden beschouwd als meerdere. Een rangontwaardiging als deze kan in elk geval niet worden vergeelijkt met het sofisme dat de rode streep niet een rang- doch een stand-onderscheidingsteken zou zijn. Evenals de korporaal eerste klas de superieur is van de korporaal, is de soldaat eerste klas de meerdere van de soldaat. Aantasting van het gezag van de soldaat eerste klas betekent daarom *onderminning* van het Gezag. Het ondergraaft onze gehele hiërarchie. En dat is een prijs die nu eenmaal een leger niet kan betalen.

De beste man zijn is niet, zoals Luitenant Van der Horst suggereert, een zaak van militaire ouderdom of van goed gedrag. Boven alles is meerdere zijn een kwestie van karakter. De veronderstelling dat ons volk voor het grootste gedeelte zou bestaan uit mensen met karakter, uit „meerdere”, is al te optimistisch. Er zijn nu eenmaal meer schapen dan herders. Het is aan dit feit dat bij het opstellen van onze organisatie meer gewicht moet worden toegekend. Anders verwringen wij de verhoudingen. Want als de herders in kudden voorkomen, wie moet dan deze hoeden? Het zeldzaam geworden schaap?

Voor wat betreft een opvolging van de groepscommandant door de soldaat eerste klas brenschutter, heeft Luitenant Van der Horst gelijk. Niet de brenschutter, maar de beste ploegcommandant, moet soldaat eerste klas worden. Dit kan hem dan tevens stampelen tot de man die bij uitschakeling van de groepscommandant het bevel overneemt. Dat zou dus de commandant

brenploeg kunnen zijn, maar even goed de commandant van een geweerploeg. Mocht dat in een groep inderdaad de commandant van de mitrailleurploeg zijn, dan is echter wel het overnemen van de taak van de buiten gevecht gestelde groepscommandant van meer belang dan het afgeven van goed gericht mitrailleurvuur. Wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen. Een groep in nood kan het eerder zonder ondersteuningsvuur dan zonder leiding stellen.

Tenslotte meent Luitenant Van der Horst dat, na een herwaarding van de rangen, de op te leiden mensen dezelfde zouden blijven. Gelukkig ligt dit wat minder simplistisch dan hij ons doet geloven. Herstel van de waarde van de rang verhoogt de kwaliteit van de bekleeders ervan. Het zal immers betere krachten aantrekken, die zichzelf thans te goed achten. Ook doet het bekwame krachten beschikbaar komen die nu, om te voorzien in een onvoldoende realistisch en daardoor te hoog bepaalde behoefte, boven hun capaciteiten in een hogere rang zijn tewerkgesteld en zodoende in feite eveneens zijn verloren gegaan.

Beperking van de behoefte bevordert bovendien een strengere selectie. Figuren, die anders tot een kaderopleiding nog wel „op hoop van zegen” worden toegelaten, zullen minder traag worden geweerd. Superieuren, aan wie anders nog wel de gelegenheid wordt gelaten goede ondergeschikten te bederven, zullen met minder aarzeling worden verwijderd. Weliswaar mag eigenlijk de selectie door het aantal vakatures niet worden beïnvloed. Maar de praktijk toont wel eens het tegendeel.

Brengen wij daarom de hoeveelheid te vervullen plaatsen terug tot het aantal dat in feite, en met ere, vervulbaar is.

De kwaliteit van onze aanvoerders is omgekeerd evenredig aan hun talrijkheid. En het is niet door hun getal, maar door hun kwaliteit, dat de waarde van onze strijdkrachten wordt bepaald.

J. H. GILLEBAARD, Kapitein der Infanterie

Nieuwe uitgave

MONTE CASSINO, door Kolonel b.d. R. Böhmler, 496 blz., 67 afb., 12 kaarten. Uitg.: E. S. Mittler & Sohn, Frankfurt/M. Prijs: geb. DM 19,80.

Meer dan een boek in de gewone zin des woords is Monte Cassino een begrip voor de gehele cultuurwereld. Het klooster is sedert de oprichting (529) vier maal vernield door oorlogshandelingen en telkens weer opgebouwd. De laatste maal vond plaats gedurende de gevechten in Italië van de tweede wereldoorlog, die door de auteur zo levendig zijn geschilderd, dat men de studie van het boek als een belevenis op zich zelf kan beschouwen.

De toenmalige tegenstander, Generaal Alexander, zei dat de weerstand van de Duitse parachutisten in deze strijd zodanig was, dat hij eraan twijfelde of hij op de wereld ooit een tweede groep was tegengekomen, die met een zelfde verbetering de gevechten zou voeren. Vooral het deel van de tweede slag van Monte Cassino, die drie maanden duurde, is interessant.

Men zij tevens herinnerd aan het feit, dat de Duitse Luitenant-Kolonel b.d. Julius Schlegel later bekendheid verwierf als redder van de kunstschaten van het klooster. Ook deze bemoeienissen worden in het boek beschreven.

v. H.

SEDERT 50 JAAR

HIJSTEK

DEN HAAG

ELECTRO-TECHNISCH INSTALLATIEBUREAU

Centraal antenne-systemen voor radio en televisie

Aanleg van

licht-, kracht-, schel-, telefoon- en geluidsinstallaties

Joh. Camphuysstraat 152 - Telefoon 850325

Aanleg en
onderhoud van
SPORTVELDEN

J. J. NDERSTIGT - ZILK - HILLEGOM

Zilkerduinweg 92-118, tel. 0 2520/5929 en 5710

Handel in graszoden,
zwarte grond,
mest, enz.

Vrijblijvende adviezen

THE PANTHER COMPANY

Oil and Grease Mfg. Co. since 1922
FORTH WORTH - Texas U.S.A.

Battleship Mightyplate Dakbedekking
Battleship Mightyplate Primer (daklak)
Mightyplate Plastic Cement (voor scheuren)
Panther aluminium Dakbedekking

Vloerbare dakbedekking zo uit de drum te gebruiken, maakt Uw oude daken weer nieuw.

1. Grote duurzaamheid daar MIGHTY-PLATE 15% meer asphalt bevat.
2. Geen bellen, blazen of scheurtjes doordat de MIGHTYPLATE elastisch is en blijft.
3. MIGHTYPLATE doordringt de ondergrond en hecht daardoor als geen ander materiaal.
4. Alleen MIGHTYPLATE is op een vochtige ondergrond goed aan te brengen. Welk een voordeel juist in ons klimaat!
5. MIGHTYPLATE wordt zonder verwarmen, verdunnen of roeren koud uitgestreken zoals het uit het vat komt.

Maximale dakbedekking tegen minimale kosten.

Te gebruiken op metalen, asphalt, gegolfd ijzeren, beton-, cement- en mastiekdaken.

Leveranciers no R.I.B. 13617

Authorized Representative

Mr. JOHN BOS — MONSTER
Burg. Kampschoërstr. 74 - Tel. 01749-2739

Bata

shoemakers

to the world

